REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner. Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Dumineca 4.)

„GAZETA“ iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un a. 40 francĭ, pe șase lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 20 —Anul LXX. Brașov, Vinerĭ 26 Ianuarie (8 Februarie). 1907.

Gendarmii lui Andrassy.

In ședința de eri a camerei ungare, deputatul Coriolan Brediceanu a adresat ministrului de interne, contele Andrassy, o nouă interpelare în afacerea alegerei de deputat din cercul Bocșei, comitatul Caraș-Severin, care se va face de ḑi într'o săptămână. S'a plâns că autoritățile publice săvârșesc în acest cerc ḑilnic abuzuri și aduc piedeci în ce privește dreptul electoral și de întrunire. S'a întâmplat apoi, ceea ce a fost foarte bătător la ochi, ca să fie trimiși în cerc 600 de gendarmi încă înainte de a se începe mișcarea electorală și înainte de a se fi fixat măcar terminul alegerei.

Aducem mai jos unele amănunte privitor la uneltirile aderenților candidatului maghiar, sprijinit în tot chipul de către autoritățile locale.

Ministrul de interne a răspuns de astă dată neamânat interpelantelui și a spus un lucru, care trebue să minuneze pe ori și cine, că adecă gendarmii au fost trimiși în numitul cerc numai ca să fie scut și pază a libertății electorale, să susțină ordinea și să apere libertatea fiecărui alegător.

Alte esperiențe au făcut alegătorii români cu gendarmii unguregști până acum la alegerile dietale. Dar contele Andrassy a trebuit să motiveze și el cu ceva faptul ne mai auḑit, că s'au trimis și se mai trimit încă atâta amar de gendarmi pe capul alegătorilor din cercul Bocșei.

Dacă vom avea în vedere că acești alegători sunt în majoritate covârșitoare români și încă români naționaliști și că și în rândul trecut au votat pentru un candidat național-român, vom înțelege toată istoria cu gendarmii și cu purtarea abuzivă a autorităților publice față cu alegătorii români credincioși neamului lor și față de candidatul lor Dr. Valeriu Branisce, pe care l'au fost oprit într'o localitate să-și țină vorbirea sa de candidat pe cuvânt că n'a putut să-și documenteze identitatea personală.

A mai răspuns contele Andrassy că 'n adevăr a trimis la Bocșa gendarmi mai mulți, dar nu pentru ca să influințeze alegerea, ci ca să împiedece terorismul ce s'ar esercita în interesul candidatului român. A mai mărturisit ministrul că autoritățile locale i-au cerut să ia măsurile ce le-au luat. Cu alte cuvinte, pentru ca să pregătească târîmul în favorul candidatului kossuthist, a gazetarului evreu-maghiar Iulian Weiss, le-au trebuit povoiul de gendarmi. Ministrul de interne întoarce frigarea și acuză pe Români de terorism, când tot ceea-ce pregătesc și fac partizanii candidatului kossuthist n'are alt scop decât a înspăimânta pe alegătorii români, căci altfel cum ar putea să învingă candidatul maghiar, dacă alegătorii români vor fi uniți în jurul candidatului lor?

Cu toată energia mă voi strădui, ḑise Andrassy, de a face cu neputință terorismul ce se continuă pe pământ maghiar împotrivă ideii de stat maghiar.

Am înțeles și va fi înțeles și deputatul Brediceanu ce vreau să ḑică cuvintele aceste ale ministrului, când, dacă ar merge toate după dreptate și cuviință, Maghiarii nici n'ar mai trebui să pună candidat într'un cerc românesc ca al Bocșei.

Cu toate acestea interpelantele a luat la cunoștință răspunsul ministrului de interne fiindcă acesta a mai adaus că a îndrumat pe gendarmi ca să se ferească de ori-ce influințare asupra rezultatului alegerei. Vom vedea acum cum se vor purta până în sfârșit gendarmii ministrului Andrassy, dar cu anevoe credem că-și vor schimba năravul. Și apoi n'a vorbit Andrassy de terorismul în contra ideii de stat maghiar. Ce ușor le va fi s'aducă în prepus pe conducătorii alegătorilor români, că vreau să agite în contra ideii de stat și apoi „să facă ordine“ cum știu ei.

De aceea e neapărat de lipsă ca Joia viitoare alegătorii români din cercul Bocșei să fie strâns uniți în jurul candidatului lor, să păzească buna rânduială, dar să nu lase a fi înfricați nici într'un chip.

---

† Vincențiu Babeș.

Se duse dintre noi și bătrânul Vincențiu Babeș! Cine nu l'a cunoscut după nume și renume, cine n'a auzit de faptele, de stăruințele și de luptele lui nobile pentru binele și fericirea neamului românesc? A fost unul din bărbații noștri cei mai vrednici, care a avut un rol de frunte în viața noastră națională și bisericească; a fost fala Bănatului, patria sa restrânsă, și neobosit apostol al redeșteptării naționale în mijlocul Românilor bănățenĭ; a fost unul din stâlpii bisericei române greco-orientale înainte și după înființarea Metropoliei.

Dela 1881 când s'a unit Românii ardelenĭ cu cei bănățenĭ și ungurenĭ într'un singur partid național, numele lui V. Babeș, care a contribuit mult la aceasta, ajunse a fi și mai cunocut și iubit în sinul poporului român, a cărui plângeri, dorințe și postulate le știa înșira cu atâta sentiment și vioiciune în conferențele noastre naționale, ce încă pe acele vremurĭ le puteam ținea.

Poporul nostru românesc e cuprins de adâncă jale din cauza pierderei acestui fiu credincios, care și-a câștigat merite atât de marĭ și nepieritoare, muncind, stăruind și luptând peste o jumătate de veac pentru redeșteptarea și înaintarea lui. Fiă-i în vecĭ neuitată memoria nouă atât de scumpă!

*

Lăsăm să urmeze aici câte-va date biografice:

Vincențiu Babeș a fost crescut la moșul său adoptiv Mitra Babeș. După terminarea cursurilor teologice în Arad și a cursurilor juridice dela universitatea din Budapesta, s'a reîntors la 1846 la Arad cu titlul de jurat-notar al Tablei reg. judiciare. La 1848 a obținut diploma de advocat, iar la 1849 a fost chemat a administra ca director trei districte cu peste 500 școale rom. rur. din Bănat; în curând însă el a fost rechemat la Arad și trimis cu plenipotență la Viena, pentru a reprezenta diecesa Aradului și interesele poporului român dela Murăș și Crișuri în deputațiunea cea mare a tuturor Românilor din imperiul Habsburgic, care cu Șaguna, Popazu, Bărnuț, P. Mocsonyi, E. Hurmuzachi, Laurian, etc. în frunte, încă din Dec. 1848, chemată de ministrul împărătesc, se afla în funcțiune, dar în sînul căreia din cauza revoluțiunii maghiare. părțile dela Murăș și Crișuri nu erau reprezentate. Babeș în această misiune dela Dec. 1849, a fost aplicat, mai ales la translatură în ministeriul împărătesc de justiție, iar cu începutul anului 1851, a fost numit secretar de senat la acea Curte; la 1860 a fost înaintat la rangul de c. r. secretar aulic. iar după separarea administrațiunii Ungariei, la 1862 a fost chemat în cancelaria aulică a Ungariei de referent pentru cauzele criminale și grațiale, de unde peste un an a fost numit și trimis judecător la Tabla reg. din Budapesta și referent la septemvirat. Intr'aceea convocându-se la 1860 așa numitul »Conziliu imperial înmulțit«, Babeș a publicat cunoscuta broșură în limba germână »Die Sprach- und Nationalitätenfrage in Oesterreich. von einem Rumänen«, care pleda pentru unitatea monarhiei și egalitatea tuturor popoarelor ce o compun, și semnala grelele turburări și pericole, ce au să urmeze, dacă maghiarilor s'ar încuviința dualismul. Prin aceasta publicațiune Babeș a devenit politic respectat și conlucrarea lui a fost căutată de membrii români ai conziliului imperial, precum și de toate deputațiunile, ce ani dearândul veneau din partea Românilor cu gravaminele și postulatele lor la curtea împărătească din Viena. Cele mai multe petițiuni și memorii de pe acel timp sunt opera lui Babeș, sau cu ajutorul lui făcute.

La 1861, convocată fiind dieta Ungariei, B. a fost ales în cercul român din Sasca-montană. In adunarea reprezentanților țării ungurești Babeș a apărat cu toată energia autonomia Transilvaniei și cu alți 10 deputați români a pus temeiu la crearea partidului național român. La 1864 dându-se Românilor ort. mitropolia și încuviințându-se separarea lor de către biserica sârbească, pe lângă Saguna și Mocsonyești nimeni n'a contribuit mai mult ca Babeș, și a fost ales la toate congresele și sinoadele bisericești-naționale deputat și membru delegațional. La 1865 Babeș a fost reales deputat dietal tot în Sasca, iar la 1869 atât aici, cât și în cer-

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Lupul.

Un puternic lătrat de câni umplea curtea boerească, care era zidită lângă un sat dela poalele munților Carpați.

— Ce s'a întâmplat? Iarăși au tăbărât tâlharii! esclamă boerul Costică, un bărbat încă în floarea vârstei. De sigur că iarăși afurisitul ăla de Neagu!

Un servitor aduce pe hoț.

— Ce, tu ești, mă Brumă! Ce ai sub sarică?

— Un puiu de lup, conașule, șopti încet Lina, servitoarea.

— Un lup! Ia să-l văd.

Conul Costică se coborî din verandă în curte.

Un puiu de lup privea cu ochii săi fulgerători.

— Ce-o să fac cu ligioana asta?

— Să trăiți, conașule, dar e blând ca un miel, răspunse ciobanul Brumă, m'a însoțit până aici ca un câne credincios.

— Să-l omori mă, ori dacă nu, pleacă dela mine!

Ciobanul privi lung pe stăpânul său, apoi zise, ridicând din umeri:

— Mi-a murit nevasta și cei doi copii. Acum nu am numai puiul ăsta.

— Nebunule! Imi va mânca turma de oi.

— Nu, conașule, nu va face una ca asta. Nu e așa, Brezoiu! Și ciobanul apucă de urechi pe puiul de lup, care-și ridică capul și linse mâna lui Brumă.

— Mă, Brumă! Să nu ții dihania asta. Lupul își schimbă părul, dar năravul ba. Te va mânca și pe tine.

— Nu mă despart de el.

— Ce? Vreai să-ți lași slujba! Gândește-te. M'ai servit cu credință. Ce zici? Rămâi?

— Nu pot să mă despart de puiul ăsta.

— Ți-ai pierdut mințile, mă Brumă. Cum l'ai găsit?

— Nu știu. Intr'o bună dimineață l'am găsit în leagănul răposatului meu copil.

Boerul Costică începu să râdă.

— Poate Dumnezeu mi-a trimis acest puiu, în care e pus sufletul copilului meu, zise Brumă.

— Văd că cu tine nu e nimic de făcut. Să nu mai văd lupul. Dă lui Brumă ceva de mâncare și un clondir de țuică.

— — — — — — — — — — — — — — —

Boerul Costică uitase aceasta întâmplare, când într'o seară Brumă intră în curtea boerească, însoțit de lupul său, care crescuse mare.

— Mă, Brumă, îmi aduci acum lupul.

— Nu!

— Atunci poți pleca.

— Pentru asta am venit. Te rog dă-mi hârtiile. Voesc să mă bag la boerul Mitică.

— Vei vedea tu odată, că este primejdios pentru un cioban să aibă un lup.

— Acest dobitoc îmi va fi de mare folos. Zicând aceste Brumă plecă cu pași încetișori, urmat de lup care sărea vesel în jurul lui.

După câtva timp se opri în pădure la o colibă de lemn.

— Brezoi, am ajuns acasă. Sunt curios cum te vei purta, zise ciobanul către lup, care ca și când ar fi înțeles pe stăpânul său începu să se gudure pe lângă el.

Brumă aprinse un foc și puse de mămăligă. Lupul se întinse lângă el și când mămăliga fu gata, mâncă și el restul cu o coajă de brânză uscată.

— Brezoi, zise ciobanul mângâindu-l, fi pe pază. Dacă simți ceva, dă-mi de știre. Vezi tu: cu arma asta putem împușca de șease ori una după alta.

Brumă descărcă un foc. In urma detunăturei, lupul sări în sus și alergă ca un câne încoace și încolo.

— Brezoi, fi pe pază. Acum tu ești cioban. Eu vreau să mă odihnesc puțin.

Brumă se întinse jos și adormi în curând. — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — —

Primăvara apăru, după aceea vara cu zilele și nopțile ei frumoase. La turma încredințată lui Brumă lucrurile mergeau strună. Brezoi își împlinise datoria cu scumpătate.

cul locuit de Sârbi şi Români al Sân-Miclăuşului-mare (Torontal). In urma luptelor purtate în dietă Babeş, membrul justiţiei superioare a ţării, prin justiţia de cabinet, după 22 ani de serviciu a fost lipsit nu numai de oficiul său ci şi de dreptul său legal la penziune, pe motivul atitudinei sale »contrare legilor şi constituţiunei«. Babeş a fost ales deputat din nou în cercul grăniţăresc al Bisericei-Albe, iar la 1884, pentru a patra oară la Sasca. Cu ziua Paştilor din 1866 s'a întemeiat jurnalul »Albina« în Viena, ca organ al partidului naţional, punânduse sub conducerea particulară a lui Babeş, însă după activitate abia de trei ani, »Albina« a fost oprită de a întra în Ungaria, Bănat şi Ardeal. Atunci Babeş a adus foaia la Peşta, continuându-i ediţiunea încă 8 ani cu toată energia, pe lângă toate procesele ce s'au intentat foaiei »Albina«. Babeş prin foaia »Albina« şi prin cuvântările sale în dieta Ungariei şi adunările române naţionale reprezenta şi pleda în mod energic politica moderată. Programul naţional pentru deslegarea chestiunii limbelor în ţara poliglotă, după lungi desbateri între deputaţii români şi sârbi dela dieta ungurească, Babeş l'a formulat şi cuprins în 12 puncte, într'un proiect de lege subsemnat de 24 deputaţi români şi sârbi, şi de unicul ruteano-slav dela dietă, şi susţinut prin luptă parlamentară de trei zile cu toată energia în aceeaşi sesiune dela 1868. Mulţi ani de zile pe această bază s'a continuat lupta naţională prin reuniuni şi adunări particulare, până când la 1880 într'o asemenea adunare în Sibiiu, s'a pus temeiu conferenţei publice din Maiu 1881, unde tot Babeş, ca raportor general, a motivat şi-a susţinut programul Românilor din Transilvania, Bănat şi Ungaria. La toate conferinţele naţionale generale, câte în decursul timpului până la cea din 1892 s'au succedat, tot Babeş a avut cuvântul explicător şi conducător. La Maiu 1891, prin mişcări — afară din comitetul naţional — înaugurându-se în politica naţională o nouă direcţiune, Babeş s'a retras absolut din lupta politică, şi s'a reîntors la scrutările sale istorice, mai vârtos întru interesul bisericei române-naţionale şi al Academiei Române, al cărei membru activ a fost dela urzirea ei.

*

Inmormântarea mult regretatului Vincenţiu Babeş s'a făcut Marţi p. m. în Budapesta oficiind preoţii I. P. Cuv. Sa archimandritul Augustin Hamsea, părintele Ioan Murnu-Georgiades şi protosincelul Ghenadie Bogoevici. Corurile funebrale au fost esecutate de către corul tinerimei univ. din Budapesta. Discursuri au fost rostite trei, unul din partea archim. A. Hamsea, altul din partea d-lui dep. Dr. V. Vaida în numele partidului naţional-român, iar în numele tinerimei univ. a vorbit d-l P. Nistor, preşedintele societăţii »Petru Maior«. Numeroase cununi au împodobit sicriul între cari cununi depuse de către »Academia Română«, Familia Mocsonyi, partidul naţional român, Liga culturală, societatea »Petru Maior« etc. etc.

Revista politică.

In şedinţa de Vineri a *dietei ungare* s'a terminat şi desbaterea specială asupra proiectului de budget care a fost primit în total. La desbaterea acestui proiect au mai luat cuvântul deputaţii Juriga şi Dr. Vaida. Dep. Juriga a zis între altele că guvernul actual e mai rău ca a lui Banffy, căci cei bogaţi se bucură de sprijinul guvernului, iar poporul de rând are să sufere cele mai mari neîndreptăţiri şi şicanări. La judecătorii sunt trataţi ţăranii mai rău decât vitele şi atâtea procese şi jandarmi ca sub guvernul actual nu s'au mai pomenit. Vorbirea plină de adevăruri triste a deputatului Juriga a înfuriat într'atâta pe deputaţii coaliţiei şi pe preşedintele, încât acesta i-a *detras cuvântul.* După dep. Juriga a luat cuvântul dep. Dr. *Vajda*, care într'o vorbire de aproape 2 ceasuri a dovedit cu numeroase argumente, că cele susţinute de ministrul de interne Andrassy cu privire la naţionalităţi, nu corăspund adevărului şi stărei adevărate. Şi în decursul vorbirei dep. Vajda cei din coaliţie făceau mare larmă, dar n'au avut încătrău, au trebuit să asculte până la sfârşit adevărurile spuse de dep. Dr. Vaida.

In şedinţa de Luni s'a început desbaterea proiectului *contingentului de recruţi* pentru 1907, care a fost votat în şedinţa de eri, Miercuri. Deputatul *Juriga* a luat din nou cuvântul şi a cerut reducerea serviciului militar de 3 ani, care este una din cauzele principale ale emigrărilor. A mai cerut şi ştergerea duelului şi a pedepsei corporale ale soldaţilor. Despre şedinţele ce au urmat şi despre alte momente din desbaterile dietei dăm amănunte la alt loc al numărului nostru de astăzi.

*

Fără mult sgomot şi paradă şi-a anunţat Joia trecută dietei ungare *ministrul de justiţie Polonyi, dimisiunea sa* şi după ce dep. Hoitsy a dat cetire declaraţiunei partidului independist, în care se zice între altele că Polonyi a fost 30 de ani de-arândul membru credincios al acestui partid, dieta a trecut la ordinea zilei. Urmaş al lui Polonyi a fost numit de către Majestatea Sa Monarchul secretarul de stat de până acum al ministerului de justiţie, Anton *Günther*, a cărui numire a şi apărut alaltăeri în foaia oficială. Nici nu-şi ocupase bine noul ministru de justiţie A. Günther locul său, şi deja şi-a arătat colţii naţionalităţilor. In şedinţa de Luni a dietei, în care s'a cassat dreptul de imunitate al dep. slovac Juriga, osândit la 2 ani închisoare, noul ministru de justiţie A. Günther, luând cuvântul, a zis că va urmări cu asprime şi de aci încolo pe toţi „agitatorii" naţionalişti, precum este d-l Juriga.

Nici că ne-am putut aştepta la altă vorbă din gura noului ministru. Ştim doară din trecut, că oricine ar fi la cârma ţării, fie Polonyi, Günther sau altcineva, sistemul de asuprire contra naţionalităţilor tot acelaş rămâne.

*

Congresul bisericei gr. or. sârbeşti, care este întrunit de mai multe săptămânĭ în Carloviţ, a adus în şedinţa sa de Sâmbătă o hotărîre, prin care *capul bisericei sârbeştĭ, patriarchul Brancovics a fost timbrat de defraudant, deoarece a păgubit biserica cu 80,000 cor.* In urma unor acusărĭ, carĭ s'au ridicat în contra patriarchului, că pe timpul când era încă episcop în Timişoara şĭ-ar fi însuşit banĭ din fundaţiunile bisericei, congresul a ales o comisiune, care, după-ce a revidat toate socotelile, a constatat de fapt lipsa unei marĭ sume de banĭ şi pe basa acestor constatărĭ şĭ-a exprimat regretele asupra faptelor patriarchului şi speranţa, că în vederea demnităţii bisericei şi pentru liniştirea poporului sârb, patriarchul se va retrage din fruntea bisericei. Congresul a şi primit cu mare majoritate de voturĭ această propunere. Ştirea aceasta a făcut, de sine înţeles, mare zarvă în ţară, căcĭ nu e lucru mic, ca un patriarch să fie timbrat în public de defraudant şi escroch. In şedinţa de Lunĭ a dietei a şi interpelat deputatul conte Hadik în afacerea aceasta, iar ministrul Wekerle i-a răspuns că va proceda contra patriarchului pe temeiul legilor, cercetând afacerea cu de-amănuntul. Guvernul a şi cerut deja toate actele spre a le examina. Se crede cu siguranţă, că în curând va urma suspendarea patriarchului Brancovicĭ din postul său.

*

Senatul român a votat în şedinţa de erĭ cu unanimitate de 54 voturĭ *proiectul de lege pentru recunoaşterea Ligei ca persoană morală* şi proiectul de lege pentru organizarea marinei comerciale

*

In Rusia încă tot mai sunt la ordinea zilei alegerile pentru *Duma imperială.* Până la 3 Februarie st. n. au fost aleşĭ de către muncitorii şi proprietarii micĭ 7835 delegaţĭ, dintre carĭ 4292 monarchiştĭ, 2292 moderaţĭ şi 99 cadeţĭ (constituţionali). Alegerile din Tiflis au fost amânate, deoarece alegătorii n'au putut veni să voteze din cauza zăpezii. Alegerile din Petrokov au fost casate din cauză că au votat şi multe persoane, carĭ nu aveau vârsta de 25 anĭ, precum şi lucrătorii a cincĭ fabricĭ, cărora li-s'a luat dreptul de a vota.

Din dieta ungară.

Cu ocaziunea dezbaterilor din camera ungară în zilele din urmă, la proiectul de buget au vorbit şi deputaţii români V. Goldiş şi Alesandru Vaida. Reproducem din vorbirile lor unele părţi.

Dep. V. Goldiş în vorbirea sa ţinută în şedinţa dela 29 Ianuarie n. c. a zis între altele:

Are dreptate d-l Andrassy când zice, că naţionalităţile nu pot fi nimicite, dar dacă recunoaştem că existenţa lor în Ungaria e îndreptăţită, urmează să li-se şi asigure existenţa.

D-l ministru de interne a făcut în privinţa aceasta o concesie zicând, că va pretinde dela toţi funcţionarii lui să ştie limba poporului din ţinutul unde sunt în funcţiune. Ministru-preşedinte a declarat, că se va strădui să execute legea naţionalităţilor cel puţin în organizaţia internă a comunelor, iar ministrul de justiţie a promis, că va îngriji ca în viitor juzii să nu se mai înţeleagă cu oamenii prin mediul tălmacilor.

Din aceste declaraţii putem conchide. că însuşi guvernul simte că trebue să se facă ceva în chestia aceasta.

Dar avem cauze de a ne teme că guvernul nu înţelege chestiunea naţionalităţilor aşa, după cum ar reeşi din declaraţiile sale. Despre aceasta ne dau triste dovezi ziarele guvernului şi ale coaliţiei, care propagă pe faţă ideia contopirei noastre în naţiunea maghiare.

D. ministru vede în noi duşmani şi vrea să ne prigonească. Poftiţi şi prigoniţi pe »agitatori«, dar executaţi legea naţionalităţilor faţă de marile masse, pe cari ziceţi că le iubiţi! (*Fenyvesi*: Poporului nu-i pasă, el ori şi când se invoieşte bucuros).

Contele Andrassy şi-a încheiat vorbirea cu cuvintele: »Vom iubi, vom fi cu dreptate faţă cu massele naţionalităţilor, dar vom perzecuta cu tărie pe agitatori«. Cu privire la aceasta citez o întâmplare din istoria Atenei. Pe când regele Filip Macedoneanul voia să cucerească Atena, Demosthene cu soţii săi însă au conjurat pe Atenieni să nu se dea. Atunci Filip a trimis vorbă Atenienilor să alunge pe agitatori şi vor fi fericiţi. Poporul obosit de luptă era să alunge pe Demostene cu ai săi. Atunci Demosthene ţinu o cuvântare poporului şi îi povesti, că o turmă de oi era mereu atacată de lupi. Atunci au trimis vorbă lupii oilor să izgonească pe ciobani şi pe câni, căci atunci lupii le vor păzi şi vor putea trăi în pace laolaltă. Dar când oile au izgonit pe ciobani şi câni, lupii le-au sfăşiat pe toate.... Când poporul a auzit aceste n'a mai voit să lase pe agitatori să plece, ci i-a reţinut şi au continuat împreună lupta în contra lui Filip Macedoneanul.

*

Dr. Alexandru Vaida ocupându-se în şedinţa de la 31 Ian. de declaraţiile făcute de către ministru de interne conte Andrassy în chestiunea naţionalităţilor a încheiat vorbirea sa astfel:

Contele Andrassy Gyula îşi încheie discursul astfel: (ceteşte) »Politica mea faţă de naţionalităţi mi-o pot resuma într'o singură propoziţie: a iubi, a fi drept faţă de poporul (massele) naţionalităţilor, dar a perzecuta cu asprime nemiloasă pe agitatori«.

Despre aceea cât de mult iubeşte poporul, d-l conte a dat din nou o dovadă chiar acum trimiţând în cercul Bogşei 600 jandarmi şi va mai trimite o miie. (Sgomot în stânga).

Cor. Brediceanu: Asta-i libertatea maghiară! (Ilaritate).

V. Vaida: Se vede însă că d-l conte Andrassy Gyula tot nu prea vrea să măsure cu măsură egală poporului nostru, pentru-că să zicem d. e. faţă de poporul din Hajdu Böszörmény de bună seamă nu se va purta aşa, ca faţă de poporul român din cercul Bocşei. Mi-ar plăcea zău să văd dacă s'ar încumeta oare d-l ministru de interne (Mare sgomot în stânga) să trimită 600 jandarmi în Hajduböszörmény (Sgomot).

In acest chip iubeşte deci d-nul conte Andrassy poporul nostru. Credeţi oare că vorbirea d-lui ministru de interne tipărită pe hârtie aşa de frumoasă va convinge pe popor, că bunăvoinţa guvernului se îndreaptă spre el? (Mişcare) Aceasta n'o crede nici însuşi d. ministru de interne (Contraziceri)...

Voiu să vorbesc acum ceva de politica, care ne întâmpină mereu din toate părţile cu acuzarea trădării de patrie şi că suntem agitatori. Politica aceasta a urmărit'o şi fostul guvern Wekerle din 1895 şi anii următori. Dovadă numeroasele procese de agitaţie, ce au fost intentate numai dela 1897 încoace, 188 procese cu pedepse laolaltă de 44 ani şi amende de 49,500 coroane. Noi avem însă atâţi trădători »netrebnici şi făr' de suflet«, încât puteţi arunca în fiecare zi în temniţă câte unul şi tot mai ramân. (Sgomot). Oricine trebue să recunoască, că politica aceasta a forţei a dat faliment.

Nu mai rămâne acum alta decât propunerea făcută de St. Apathy în »Erd. Hirl.« dela Cluj, executarea acelei idei, ca să poftiţi să puneţi la cale o noapte a sfântului Bartolomeiu. (Sgomot mare, contraziceri), ori să executaţi ideia colegilor dep. Markos, Hock. (Să trăiască): ştreang lor! (Sgomot mare). Şi acestea le propovăduesc preoţi catolici (Markos şi Hock) în numele iubirii; acestea poate aşa le-au învăţat în seminare.

Markos: Sunt bune pentru făcători de rele! (Sgomot.)

A. Vaida: Aud, că Dv. aprobaţi. Şi

Intr'o zi ciobanul luă un sac de lânuri şi brânză şi plecă la oraş să le vândă. Mai înainte însă spuse următoarele lui Brezoi: bagă de samă. Mi se pare că sunt lupi în apropiere. Vei păzi cu Turcu şi cu Sultănica. Ai înţeles?

După ce-l netezi pe frunte, îl sărută şi plecă.

Brumă zăbovi mult. Se întâlnise cu prietinii lui şi ţuica era ieftină şi tare.

Se făcuse noapte. Era frig şi întunerec.

După ce plăti şi tocmai voia să iasă din cârciumă, un câne alerga la el.

— Ce, Turcule, ce cauţi? Eşti plin de sânge? Cine ţi-a rupt urechea?

Era ca şi când un cuţit i-a străpuns inima. El se gândea la Brezoi al lui. Să fi săvârşit acesta vre-o mişelie? Puse mâna pe revolver, cuprins fiind de o furie fără margini. El alerga ca un om gonit de toate furiile iadului. Inaintea lui alerga cânele, lăsând o dâră lungă de sânge pe zăpadă.

Brumă scoase un ţipet sălbatic, când îşi văzu turma împrăştiată.

— Dumnezeule! Dumnezeule! cinci... zece... cincisprezece... Brezoi! Lupul alergă plin de sânge înaintea stăpânului său.

— Ce ai făcut? E frumos? Tu nu eşti copilul meu! Eşti un lup mizerabil!

Zicând aceste îl împuşcă cu revolverul. După aceea se duse ca să şi strângă turma.

Intre oi zăceau morţi doi lupi mari, oribil mutilaţi.

Ciobanul se retrase cu groază. Un gemet dureros eşi din pieptul său sbuciumat.

Grozav! Ce făcuse el!? Ucisese pe acela, care sfâşiase pe cei doi lupi.

Brumă se dusese clătinându-se spre Brezoi.

— Brezoi! Dragul meu! zise el, aruncându-se peste trupul neînsufleţit al credinciosului său păzitor.

I-l sărută, îl îmbrăţişă plângând cu amar. După aceea căzu întins lângă el.

A treia zi nişte ciobani trecători îl găsiră pe Brumă mort. Pe cadavrul îngheţat zăcea gemând cânele Turcu şi lingea mâna înţepenită a stăpânului său.

Corneliu.

deoarece mereu mă întrerup şi ne ofer ştreangul, pe care l-au propus d-nii Markos, Hock, adecă să ne spânzure, deoarece vedem, că D-voastră aprobaţi această politică şi se poate, că On. Cameră să se ocupe cât de curând cu vr'o moţiune de urgenţă şi să o şi primească, trebue să vă povestesc o anecdotă istorică.

S'a întâmplat în România, că marele bărbat de stat Cogălniceanu discuta odată cu un Evreu, cu un agitator al Evreilor, un trădător de patrie cum s'ar numi aici, (ilaritate) şi l'a întrebat pe el Evreul, cum ai de gând să rezolvi chestia ovreiască domnule? (Cogălniceanu era pe atunci ministru-president.) Congălniceanu, care de altfel era om foarte liberal şi pe care Evreii îl iubeau, zise în glumă: Foarte uşor: vom pune la cale o noapte de Bartolomeiu, vă aruncăm pe toţi în Dunăre, acolo aveţi loc destul. La aceasta îi răspunse Evreul: D-le, eu cred că poţi arunca într'o singură noapte jumătate ovreimea în Dunăre, rămâne însă cealaltă jumătate de sămânţă şi e de ajuns o noapte ca să se pună la loc cei înecaţi în Dunăre. (Ilaritate.)

Aşa veţi păţi d-voastră şi cu noi Românii. Ne este de ajuns o noapte ca să punem la loc ceeace ne-aţi luat prin spânzurare. (Ilaritate).

In ce priveşte faptul, că guvernul actual în frunte cu d-l ministru de interne e atât de încrezut, la aceasta se potriveşte vorba Românului: »Apa trece, pietrile rămân«....

In ce priveşte însă poporul nostru, despre care d-l ministru de interne a zis că-l iubeşte, eu m'am dus şi am întrebat ce zice Românul opincar, fratele meu, despre discursul d-lui ministru de interne, şi acesta mi-a răspuns: Domnule, las să vorbească cât o vrea groful Andrassy, noi ştim una şi bună: »ţinem minte«. Nu primesc proiectul. (Aprobări din partea naţionaliştilor.)

Proiectul de lege al recruţilor.

(Şedinţa camerei dela 5 Febr. a. c)

Marţi s'a început în cameră discuţiunea asupra proiectului de lege prezentat de ministru de honvezi privitor la stabilirea numărului recruţilor pe anul 1907 pentru armata comună, marină şi honvezi. Imediat după raportor a luat cuvântul deputatul naţionalist.

Dr. Ales. Vaida, zicând că-şi ţine de datorie a desfăşura înaintea camerei punctul de vedere al partidului naţionalist cu privire la armată şi cu deosebire în chestiunea limbei de regiment:

Am văzut cu uimire că în Ungaria numai două regimente au mai rămas cu limba lor veche de regiment neungurească. Este regimentul de Caransebeş mi-se pare, cu limba românească şi regimentul slovăcesc de Neutra. Intâiu nu am înţeles asta, dar pe urmă am priceput. Pitreich a ştiut să păcălească pe oameni şi la dreapta şi la stânga. El a *pitreichuit* limbile noastre de regiment (râsete). In Ungaria sunt 6 comănduiri de corp de armată (Korpskommando) cu următoarele raporturi naţionale: Corpul al 4 lea de Budapesta are 9 regimente, între cari şease cu majoritate ungurească trei cu majoritate nemaghiară. Corpul al 6-lea de Caşovia are 8 regimente, 4 în majoritate ungureşti şi patru ungureşti, slovăceşti, româneşti şi ruteneşti (Contestări). Corpul de armată din Timişoara are 8 regimente 3 în majoritate ungureşti, iar restul sârbeşti, româneşti, nemţeşti. Corpul de armată al 12-lea din Sibiiu are 2 ungureşti, 6 neungureşti, cele mai multe româneşti. Regimentul 82 de pildă de sigur este unguresc-săcuesc (Sgomot Voci: Dar al doilea?) Ce priveşte pe al doilea este lucru ciudat. Este cel de Braşov, unde românii şi saşii sunt atât de număroşi. Şi totuşi ungurii să fie în majoritate?

Dintre 47 de regimente 14—17 sunt cu majorităţi ungureşti, şi sunt cel puţin 30, unde feciorii neunguri fac majoritatea. In regimentele ungureşti fireşte, sunt tot aşa minorităţi neungureşti, ca în cele neungureşti minorităţi ungureşti. Numai regimentul 81 dela Solnoc, 46 dela Seghedin şi 38 dela Kecskemét 'sunt curate maghiare. Va să zică trei, cu totul (Sgomot).

Numai trei regimente sunt curate maghiare. Celelalte nu. Şi sunt 10 nemaghiare. Anume 6, 16, 29, 1, 43, 53, 61, 78, 79 şi 96. Observ că ar fi şi mai multe nemaghiare, dacă ovreii n'ar fi socotiţi între unguri. (Strigăte: Dar trebue! Sunt unguri!) Dar eu nu mai vreau să discut asta. Doar vi-i lăsăm bucuros Dvoastră. Ci e vorba... (Sgomot).

Arată starea ungurilor la husari; la vânători şi artilerie domineazǎ însă nemaghiarii, românii, nemţii şi slavii. Dintre oficeri 17.27% ştiu bine, 16.21% potrivit ungureşte. Chiar dintre cei născuţi în Ungaria, numai 61.26% ştiu ungureşte bine, 19.55% ştiu cât cere strict regulamentul.

Roagă pe ministru să se îngrijească să fie judecători (auditori) militari destui, cari să ştie limba naţionalităţilor. Nu merge cu tălmaciu, căci la războı nu trimiteţi pe tălmaci, ci pe fii noştri (ilaritate). Dacă se face politică şi in armată, o să ajungem să nu fie nici armată comună, nici maghiară, ci o să putem mulţumi lui Pitreich că o să avem o instituţiune armată hermafrodită, care când va trebui să între în luptă, nu o să fie la înălţimea cerinţelor şi a misiunei sale, căci va fi compusă din nemulţumiţi. Oficerii, să mă credeţi, sunt toţi nemulţumiţi, pentru că în loc să fie instruiţi în limba lor, îi chinueşte cu limbi străine.

Acuză pe Pitreich, că a dus în armată chestia naţională, ceea ce mai curând ori mai târziu va destrăma armata. Dacă Fejérváry ori Kristóffy ar fi fost vrednici de a fi daţi în judecată, apoi Pitreich d'o sută de ori e mai vinovat. Dacă vreţi să avem o armată, care în timp de primejdie să apere monarchia, apoi lăsaţi ca ostaşii să fie instruiţi în limba lor maternă şi nu duceţi nemulţumirea naţională şi în armată,

Nu ne învinuiţi într'una că de ce suntem împărăteşti, de ce suntem amici ai armatei nemţeşti. Iubim armata împărătească pentru că ea nici faţă de noi n'a făcut deosebire de naţionalitate, ci a fost obiectivă.

Vorbitorul presentează un proiect de resoluţiune, deşi ştie înainte că majoritatea nu-l va sprijini.

Ceteşte următorul proiect de resoluţiune:

»Să fie îndrumată administraţia de răsboiu ca

1. Regimentele să se organizeze astfel, ca soldaţii după putinţă să aparţină unei naţionalităţi, atât la armata comună cât şi la honvezime.

2. Limba de regiment este limba pe care o vorbeşte majoritatea soldatilor.

3. Ca limbă de instrucţiune se vor folosi toate limbile vorbite de cel puţin 20% a soldaţilor.

4. La toate şcoalele militare de pe teritorul diferitelor corpuri de armată, în sensul punctului 1 al acestui proiect, să se propue intensiv limbile de regiment, ca oficierii, cari vor ieşi din acestea să fie în stare a instrui pe soldaţi în limba lor.

5. La judecătoriile militare să se aplice astfel de auditori, cari înţeleg limba regimentului şi nu trebue să se înţeleagă prin interpret.

6. Elevii militari să se primească în toate şcolele militare în proporţia naţionalităţilor de pe teritorul regimentului.

7. Tot aşa la locurile fundaţionale să se observe aceiaşi proporţie.

8. Religia să se propue în toate şcolile militare în limba maternă.

D-lor! Dacă d-l ministru de răsboiu va primi principiile acestea şi dacă în cadrele unei astfel de armate veţi cere dela noi bani şi recruţi, atunci ori-ce contingent de recruţi ne veţi cere vom vota, dar unei armate »pitreichuite« nu-i votăm nici un ban. (Aprobări pe băncile naţionalităţilor.

După ce răspunde ministrul de honvezi Jekelfalussy, dieta *respinge* proiectul de resoluţiune al d-lui Vajda.

Recunoştinţa Moţilor. Se ştie că într'una din şedinţele dietei ungare, deputatul Dr. Stefan C. *Pop* şi-a ridicat glasul, desvălind fără cruţare multele persecuţiunĭ şi neajunsurĭ, pe carĭ le-au suferit şi le sufer Românii din Munţii-Apusenĭ din partea administraţiei. Drept mulţămită pentru interesul dovedit faţă de Moţĭ, adunarea generală a comunităţii de avere a erezilor foştilor urbarialiştĭ din Certege a trimis d-lui Dr. Stefan C. Pop următoarea adresă de mulţumire:

»Adunarea generală a Comunităţii de avere a erezilor foştilor urbarialiştĭ din Certege, luând la cunoştinţă, că d-ta în şedinţa dietei ţării, ţinută în 6 Decemvrie 1906, aĭ binevoitĭ să-ţĭ ridicĭ glasul în favorul mult năpăstuiţilor şi lipsiţilor erezĭ ai foştilor urbarialişti din Munţii-Apusenĭ a părţilor transilvănone a ţării, vine a-ţĭ exprima cea mai sinceră mulţămită şi recunrştinţă, dorindu-ţĭ din inimă viaţă îndelungată, ca şi în viitor să-ţĭ poţĭ ridica glasul pentru cei slabĭ şi năpăstuiţĭ şi să poţĭ aduce la cunoştinţa cârmuitorilor ţării năcazurile şi greutăţile cu carĭ erezii foştilor urbarialiştĭ au să lupte în această iubită şi frumoasă ţară.

Din adunarea generală a comunităţii de avere a erezilor foştilor urbarialiştĭ din Certege, ţinută în 3 Februarie 1907. *Constantin Colhişel*, prezidentul comunităţii de avere. *Iosif Arieşan*, notarul comunităţii ee avere

---

Congresul nostru.

VI.

— Urmare. —

Trecând peste *comput*, dând mai multă atenţiune *geometriei* ne oprim la *studiile istorice*.

Din acestea vom lua întâi *geografia*. Aceasta deşi stă în mare legătură cu istoria, totuşi trebue să o tractăm separat. Din lipsa mapelor şi acest obiect e în mare parte neglijat. De multe ori omul dela comitatul în care aparţine, nu să poate estinde mai departe. Cunosc cazuri reale. De aceea cunoştinţele geografice la ţăranul nostru sunt foarte răstrânse. Dacă nu e o fire care să călătorească, să facă întreprinderi, sau dacă n'a fost militar, în nimic nu să poate orienta. Nimic nu-ţi va şti povesti despre modul de traiu din alte ţinuturi, despre localităţi mai însemnate, cu trecut istoric. Cu totul nebăgată în samă e *geografia fizică, astronomia* şi *geologia*, — prin care s'ar putea mult ajuta la combaterea superstiţiunilor.

Cu atât mai nemulţămiţi trebue să fim cu *istoria*. Ea care e chemată să formeze caracterele, ea care trebue să facă cunoscut poporului nostru obârşia şi trecutul său atât de întunecat; ea care trebue să arete că deşi am fost tractaţi în modul cel mai neomenesc; deşi ajunsesem să ne perdem conştiinţa de oameni, totuşi am ajuns să recunoască lumea că şi noi avem însuşirile de popor autochtom. Probele de foc prin cari am trecut sunt dovezi destul de eclatante. Ea care trebue să ne scoată în relief suferinţele noastre şi bărbaţii cari şi-au jertfit viaţa pentru noi neamul românesc e *formal neglijată*. Ea care trebue să ne arete invenţiunile şi descoperirile, cari au străformat lumea e redusă la nişte simple biografii — *„a bărbaţilor mai distinşi din istoria Ungariei"*. —

Aceasta negligenţă nu este a să atribui numai nouă ori manualului — făr planului de învăţământ. Iată ce cetim la acel loc. — „In urmă să propune istoria sistematică a regatului Ungariei în legătură cu istoria popoarelor, cari au fost şi *mai trăesc* în atingere cu patria noastră, *aruncând câte o privire* şi la faptele naţiunilor, cari au avut rola principală în istoria universală". — (p. 17—18). Iată dar un text, care deşi să refereşte la cel mai cardinal obiect, atât e de paradoxal încât nici cel mai mare diplomatic nu la-r fi putut făuri. Nu *ne spune* nici cari ar fi bărbaţii mai distinşi cu a căror biografii ar merita să ne perdem vremea, nu *aminteşte* nici cari sunt popoarele cari au trăit în atingere cu patria noastră şi nu ne *înşiră* nici faptele naţiunilor, cari au purtat rola principală în istoria universală Tot rămâne la placul nostru. Şi oare ce facem noi? Luăm un manual în mână, începem cu niţăl daco-românizm, trecem apoi la sf. Ştefan şi nu ne oprim — dacă ne ajută vremea — până la actualul rege. Nu ţinem cont, că în aceea ce am tractat fostau vorbă de popoarele, cari au trăit şi trăesc în atingere cu patria noastră, nici că oare amintitam naţiunile ce-au avut rolul principal în istoria lumei. Cu atât mai vârtos să fie vorbă de noi neamul românesc, pentru care e chemată istoria. De bună samă că în modul acesta nu vom cunoaşte persoanele, cari au lucrat când-va pentru naţiune, biserică şi stat. Nu să vor nobilita nici simţămintele, nu să va întări nici voinţa şi nu să va forma nici caracterele şcolarilor — precum doreşte şi planul de învăţământ la cuvintele introductive la acest obiect. — Modul ei de propunere aşa precum să practică azi stârneşte în sufletul copilului tocmai atâta interes cât ar stârni în inima mea noutatea vecinei că astă-noapte ia fătat mâţa 2 pisici, precum foarte corect obsearvă pedagogul *Herbet Spencer*.

Şi oare după aceste constatări ce-ar fi de făcut? Oare în cadrul legilor existente, putea-vom noi să ne estindem mai tare în acest obiect? Da ne vom putea. După ce am tractat temeinic partea introductivă cu ocuparea Daciei, după-ce ne-am convins de caracterul Dacilor, Romanilor şi a persoanelor ce ia cârmuit în aceiaşi vreme, vom trece la Sf. Ştefan, ca întemeietorul creştinizmului la Unguri. In legătură cu acesta vom tracta jobăgia, fiind-că de sub el şi-a luat naştere. Pond însemnat vom pune pe prima manifestare a jobagilor dela 1514 sub *Dozsa*, a doua pe vremea lui Iosif II, sub *Horea, Cloşca* şi *Crişan* şi a treia la 1848 sub Iancu şi soţii. — In legătură cu isprăvurile lui Andreiu al II-lea vom putea tracta înfiinţarea principatelor române, aruncând o privire fugitivă până în zilele noastre. Vom propune pe larg epoca *Huniadeştilor*, unde putea descrie forfecarea lui Mateiu dela Baia-mare, dată de cel mai mare erou român fost când-va şi numit *Stefan cel mare*. Tot aşa putem pune în legătură vitejia lui Mihaiu Viteazu. — Apropiindu-ne de anul 1698—1700 *Unirea* Românilor cu biserica Romei şi urmările — bune rele — ce le-a avut aceasta *Unire*.

Toate acestea şi altele asemenea nici decât nu să esclud din nici un manual, din cele cari folosim. Adevărat că poate abea sunt amintite ori chiar lăsate afară. Aceasta însă nu însamnă ca şi noi să purcedem asemenea manualului. Autorul, care la întocmit a făcut-o din anumite conzideraţiuni ce trebue să aibă în vedere pentru cenzura statului. — Noi le putem pune în legătură cu evenimentele cu cari în adevăr a stat în oare-care nex. Prin aceasta nimic nu am păcătuit contra legii, nici contra planului, făr ne-am făcut datoria de Români. — Invăţământul istoriei va avea altă înrîurinţă asupra poporului, îi va stârni curiozitatea de-a şti tot mai mult şi atunci cu alt succes vom putea folosi broşurile istorice din diferite biblioteci de popularizare.

Trecând peste *constituţia patriei*, ne oprim la *ştiinţele naturale*. Din acestea vom lua întâi *istoria naturală*. Aceasta indirect să propune în desp. I. II. III. IV. prin învăţământul intuitiv. Ca studiu de sine stătător, ocură abia în desp. V şi VI. In ea sunt combinate: *zologia*, *botanica* şi *mineralogia*. Ceva specificări nu găsim nici la acest obiect. Dacă deschidem planul de învăţământ la pag. 19 cetim următoarele: — *„Drept aceea alege* — înv. — *din fie-care regn, obiecte de acele caracteristice, a căror însuşiri mai viu înfăţişează caracterul grupelor întregi şi în ju*

rul acestora grupează cele de câte o categorie, făcând atenţi pe şcolari la condiţiunile desvoltărei animalelor si ale plantelor, şi la foloasele animalelor în economia de casă şi de câmp ori pentru industrie şi comerciu". — Cred, că în acest amalgam, nu va fi tocmai uşor, ca învăţătorul să se ştie orienta. Adaugeţi apoi că manual nu avem, iar tabelele în cele mai multe locuri ne lipsesc. Natural dar că pe lângă cea mai mare ambiţie omul nu poate face nimic.

După ce planul de învăţământ prescrie materialul din acest obiect în disordinea proverbială de mai sus adauge: — *„în urmă* — înv. — *propune elemente din anatomia corpului omenesc şi regulele principali de igienă".* — După vorba — *„igienă"* — face notă şi zice că elevii să facă colecţiuni sub conducerea învăţătorului.

(Va urma)

Alegerea dela Bocşa. De azi într'o săptămână, Joi în 14 Februarie, se va face alegerea de deputat dietal în cercul Bocşei. Candidatul partidului naţional român, d-l Dr. Valeriu *Branisce* a plecat deja în cerc ca să-şi ţină vorbirea de program. Sâmbătă a fost în Bocşa-română, Dumineca în comunele Lupac, Clocotici şi Vodnic, Luni în Ţerova, Câlnic şi Moniom, Marţi în Biniş, Doclin, Surduc şi Fizeş, eri, Mercuri, în Jidovin, Rafna, Barboş şi Valeapei, iar astăzi îşi ţine vorbirea de program în comunele Vermeş, Izgar şi Ierşig. Mâne d-l Dr. Branisce va vizita comunele Duleu, Valeamare şi Dezeşti, iar Sâmbătă se va ţinea o mare întrunire poporală în Bocşa-montană, unde se vor aduna pe lângă numeroşi alegători toţi fruntaşii din cerc şi mai mulţi dintre deputaţii naţionalişti. In turneul său electoral d-l Dr. Branisce a fost însoţit de deputaţii C. Brediceanu, Dr. St. Petrovici şi alţi fruntaşi din Lugoş şi a fost primit pretutindeni cu cea mai mare însufleţire şi bucurie. Deşi în fie-care comună sunt concentraţi 50—100 gendarmi şi deşi gendarmii nu permit alegătorilor să se întrunească mai mulţi într'un loc, — nu s'a întâmplat până când scriem aceste rânduri nici o vărsare de sânge, aşa încât şi gendarmii se miră că de ce i-au trimis la faţa locului. Pe lângă gendarmi au mai tăbărât prin comunele cercului şi inspectorul reg. şcolar şi directorul finanţelor, ca să »viziteze« — vezi Doamne — şcoalele şi antistiile comunale.

Mare »dragoste« i-a cuprins deodată pe stăpânii zilei faţă de fraţii noştri din Bocşa. Ii doare rău căci văd că din zi ce merge candidatul lor, jidanul Weiss, perde din teren şi că se va alege din nou cu o trântă sdravănă. Din cauza aceasta fac fel de fel de încercări şi ispitiri, cari însă nu mai prind, căci alegătorii români din cercul Bocşei sant oameni deştepţi, cuminţi şi la locul lor şi în ziua alegerei se vor strânge cu însufleţire în jurul candidatului naţionalist Dr. V. Branisce.

La optsprezece luni închisoare de stat şi 1500 cor pedeapsă în bani a fost osândit alaltăeri de către curtea cu juraţi din Cluj d-l *Vasilie E. Moldovan*, fostul redactor al revistei lunare »Orizontul«, ce începuse se apară anul trecut în Cluj. D-l Moldovan scrisese adecă în revista sa 3 articole, în care a vorbit despre marele nostru erou naţional Avram Iancu, şi a scris despre alegerile dietale trecute, cu ocaziunea cărora s'au săvârşit numeroase abusuri. In articolii aceştia procurorul a găsit »agitaţie« contra Ungurilor, iar Curtea cu juraţi l'a osândit pe d-l Moldovan la pedeapsa mai sus amintită. Pertractarea a fost foarte agitată, deoarece d-l Moldovan voind să se apere, a făcut o critică aspră guvernului, coaliţiei şi fostului ministru de justiţie Polonyi. Preşedintele l'a întrerupt şi l'a îndrumat în mai multe rânduri la ordine, iar în sfârşit i-a detras cuvântul, astfel încât nu s'a mai putut apăra. Contra sentinţei d-l Moldovan a anunţat recurs de nulitate.

Vocea unui dascăl renegat în „Néptanitok Lapja". Ni s'a atras atenţiunea asupra unui articol publicat în „Néptanitok Lapja" nr. 3 din 1907, şi subscris de învăţătorul-dirigent dela şcoala de stat maghiară din Băieşti *Prekup Lászlo*. Din cuprinsul articolului se vede că scriitorul lui e Român de naştere, dar cum se mai vede din acel cuprins, acesta e un Român nenorocit, care îşi reneagă neamul şi-l batjocureşte pentru a se linguşi înaintea superiorilor şi stăpânilor săi maghiari.

Acest Prekup scrie lucruri îngrozitoare despre educaţiunea, ce se dă şcolarilor în institutele române de la noi. Merge până a afirma, că preoţimea şi dăscălimea noastră ar lăţi din altarele şi de pe amvoanele bisericelor şi de pe băncile şcoalelor ura contra Maghiarilor. Nici cel mai încarnat duşman al Românilor n'ar putea născoci minciuni mai răutăcioase.

Fireşte că renegatul Prekup e lăudat de şoviniştii încarnaţi de la „Erdelyi Hirlap" pentru articolul său care, zic ei, justifică munca şi acţiunea lor în chestiunea naţionalităţilor.

Cine e Prekup Laszlo? Ce fel de om e dascălul, pe care cei dela foaia şovinistă din Cluj îl iau ca chizaş, care să stea bun pentru ceea-ce scrie şi lucră ei?

Vom şti în curând cine e acest nenorocit dascăl, căci am cerut informaţiuni despre el, şi, primindu-le, le vom da în vileag, ca să afle Românii, dar să afle şi Maghiarii, cine e Prekup Laszlo din Băieşti.

Un discurs al împăratului Wilhelm. Marţi seara s'au sfârşit în întreaga Germanie alegerile de balotagiu pentru »Reichsthagul« german în favorul guvernului. Socialiştii au perdut din 79 mandate câte au avut în sesiunea trecută, *36*. Marţi noaptea, după ce s'a aflat rezultatul alegerilor, un public imens a făcut o călduroasă manifestaţie de ovaţiuni în faţa palatului imperial. Impăratul Wilhelm şi împărăteasa au apărut în balcon mulţumind publicului. Impăratul Wilhelm a pronunţat apoi următorul scurt discurs către popor:

„Mulţumesc pentru ovaţiunile pe cari mi le faceţi. Văd că recunoaşteţi şi cunoaşteţi cu toţii obligaţiunile pe cari le aveţi către patrie. Ar fi de dorit ca tot poporul, din toate clasele şi de orice confesiune, să fie unit în dragostea către ţară."

Poporul a strigat de trei ori: ura, şi apoi s'a retras îndreptându-se către locuinţa cancelarului Bülow. Impăratul şi împărăteasa au rămas pe balcon, până ce mulţimea s'a retras. Publicul a făcut entuziaste ovaţiuni prinţului Bülow, care a apărut pe balcon mulţumind.

ŞTIRILE ZILEI.

— 25 Ianuarie v.

Un monument poetului Alexandri în Bucureşti. Se ştie că un comitet având în frunte pe d. I. Kalinderu, preşedintele Academiei, a luat iniţiativa ridicărei în Bucureşti a unei statui nemuritorului poet V. Alexandri. Pentru ridicarea acestui monument, care va costa cel puţin 150.000 lei, s'au strîns aproape 90.000 lei. *M. S. Regele Carol a subscris suma de 20.000 lei*, iar Academia română 5000. E probabil că statuia va fi aşezată în piaţa Teatrului. Un concurs se va deschide între sculptorii români pentru ridicarea monumentului.

In onoarea Vienei şi a primarului Dr. Lueger consiliul comunal din Bucureşti a hotărît în şedinţa sa de alaltăeri, ca strada Vămei din Bucureşti să fie numită de-acum înainte *strada Vienei*, iar strada Clemenţei *strada Carol-Lueger*.

Un strănepot al Maj. Sale Monarchului. Principesa Elisabeta Windischgrätz a dat naştere alaltăeri unui băiat sănătos.

Păpuşile Reuniunei rom. agricole sibiene. Bravele românce din Apoldul român, din prilejul primei noastre expoziţii de copii, au costumat o păpuşă, ce reprezintă o frumoasă nevastă în portul vechiu apolzenesc, pe care îi purtau nevestele de acolo timp de un an dela ziua cununiei. Imbrăcămintea s'a confecţionat prin d-nele Susana Orăştean n. Greavu, preoteasă, Maria Topârcian n. Dragomir, notărăşiţă, Anna Preda n. Orăştian şi Ana Fărcaş n. Popa, ambele soţii de învăţători, şi Maria Beu n. Iuga. Păpuşa ni-s'a predat drept »Dar de Crăciun«. Pentru acest dar generos şi costisător exprimăm d-nelor amintite cea mai sinceră mulţămită şi recunoştinţă. Cu această păpuşă colecţiunea interesantă a păpuşilor noastre a ajuns la 18. Ele reprezintă portul din Avrig, Borgo-Prund, Certegea, Gurarâului, Hunedoara, Lăslăul român, Marpod, Mercurea, Reşinari, Rucăr, Săsciori, Sebeşul săsesc, Sălişte, Sibiiu, Sighişoara, Topliţa rom.. Vaida-Recea şi Apoldul român. Avem speranţă, că se vor afla şi alţi generoşi cari vor îmbogăţi colecţia noastră de păpuşi, menită să conserve şi răspândiască portul original al ţărancelor noastre de pretutindenea. Sibiiu, 29 Ian. 1907. Comitetul »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu«. *Pantaleon Lucuţa*, prezident. *Vic. Tordăşianu*, secretar.

Sesiunea generală a Academiei române se va deschide la 22 Martie v. In această sesiune se vor acorda premiile pentru operile cari vor fi prezintate la concurs.

† Dr. Florea Theodorescu. In Bucureşti a încetat alaltăeri din viaţă medicul Florea Theodorescu, senator, efor al spitalelor civile şi comandor al mai multor ordine. Doctorul Florea Theodorescu moare la vârsta de 64 ani. El a îmbogăţit cu lucrări de mare valoare, a căror faimă a trecut hotarele, bibliografia medicală română. Dintre cele mai importante: »Memoriu asupra abscesului ficatului« (o operă din tinereţe, 1870); »Studii generale asupra pneumoniei« (1878); »Sifilisul pulmonar«; »Kystele Hydotice pulmonare« (1895) etc.etc.

Hirotonire. I. P. S. metropolitul Ioan Meţianu a hirotonit în 5 Februarie n. pe diaconul, oficial consistorial, Ioan Baptist *Boiu*, întru presbiter.

Concert. Eri seara a avut loc în sala dela »Gewerbeverein« concertul cântăreţei bucureştene, d-şoara A. *Umling*. Din cauza lipsei de spaţiu vom publica o recensiune în numărul de mâne.

Fostul ministru de răsboiu de Pitreich a fost trecut la propria cerere în pensiune.

Zăpadă fără sfârşit. Din toate părţile vin ştiri. despre ninsori neîntrerupte. In capitala Germaniei, Berlin, a nins alaltăeri din nou. Casele şi străzile au fost acoperite cu pături groase de zăpadă. Oraşul cheltueşte zi de zi 50.000 mărci pentru curăţirea zăpezei.

Teribilă catastrofă în jud. Muscel. Din Târgovişte se anunţă, că Marţi, pe când 15 lucrători dela fabrica d-lui Romulus Ionescu, se întorceau spre casă, în comuna Pucheni (Muscel), pe şoseaua dintre munţi numită Valea Sitei, a căzut peste ei o teribilă lavină de zăpadă, omorîndu-i pe toţi. Iată numele victimelor: Ion Drăghici, Alexandru Drăghici, Gheorghe Drăghici, Vasile Preda, Gheorghe Preda, Stan Preda, Ion Vlad, Gheorghe Vlad, Pantelimon Dobrea, Nae Ogrezeanu, Toma Gh. Minciună, Dinică Ţigănilă, Petre Părăscu, Petre Apostol. Toţi sunt din comuna Pucheni şi veneau din pădure dela tăiat lemne.

Alţi 16 lucrători dela aceeaşi fabrică, pe când dormiau în apropiere de muntele Mitărcea, au fost acoperiţi de o lavină, care desfăcându-se de munte a intrat în coliba lor prin deschizătura de un metru dela acoperiş. Toţi au fost acoperiţi de zăpadă. N'a putut fi scos decât unul singur mort şi el. Numele lui este Neculai Elena. Numele celorlalte victime nu se cunoaşte încă. Prefectura locală a fost înştiinţată de această mare catastrofă. Până acum victimele au rămas tot pe locul dezastrului acoperite de zăpadă, deoarece nimeni nu se poate apropia pe acolo, zăpada fiind de o înălţime de peste patru metri.

Palatul Sturdza din Bucureşti a fost cumpărat, după cum se anunţă, de către ministerul român de externe.

O turmă de 800 oi îngropată sub zăpadă. Pe moşia d-lui Negroponte, teritoriul comunei Umbrăreşti (judeţul Tecuciu), o turmă cam de vre-o 1200 de oi, cu 2 măgari, a breţcanului Fenik, din Transilvania, fiind apucată de viscol pe câmp, a fost lăsată de ciobani în părăsire. Turma risleaţă, o parte a apucat în sat — parte care a scăpat — iar restul de vre-o 800, împreună cu măgarii adăpostindu-se sub un mal, a fost acoperită de zăpadă. In timpul din urmă aflându-se de urma lor, s'au făcut săpături de unde au fost scoase moarte, iar un număr de vre-o 100 din ele, spre marea uimire a tuturor celor prezenţi, s'au găsit şi scos încă vii de sub zăpadă. Ciobanii adăpostindu-se la un canton au avut şi ei de suferit. degerându-le faţa la amândoi.

In abatoriul din Braşov s'au tăiat în Ianuarie a. c. următoarele vite: 184 boi, 3 tauri, 24 vaci. 20 bivoliţe, 87 juncani şi juninci, 1257 râmători, 213 viţei, 45 oi şi 395 miei; în stare tăiate au întrat la abatoriu 2 vaci, 1808 râmători, 48 miei. In total 4086 capete animale de casă au fost tăiate pentru consumaţiunea oraşului Braşov. Afară de acestea s'au mai importat din prejur 24471 kg. carne de porc. Dela consumaţie au fost oprite: 9 râmători şi 40 oi. Sub titlul de controlă s'au încassat 2052 cor. 71 fileri, pentru tăiat 2544 cor. 60 fileri, pentru dare de consum 14.439 cor. 95 fileri, pentru cântărit şi alte competenţe 93 cor. 38 filori, în total 19.130 cor. 64 fileri.

Mulţămită publică. Aducem sincere mulţămite şi pe această cale Societăţei Române de ajutor »Invierea«, şi îndeosebi preşedintelui Paul Chiruţa, pentru frăţeasca primire, care a făcut-o reprezentanţilor Societăţilor veniţi din mari depărtări spre a lua parte la Convenţia »Uniunei Soc. Române de ajutorare din America«, ţinută în 25 şi 26 Nov. în Martin's Ferry Ohio. *Presidiul „Uniunei".*

Din Cincul-mare!

Comuna Cincul-mare e locuită în maioritate de Saşi, cam vr'o 400 familii, Români vr'o 250 familii, ţigani vr'o 80 familii. — Românii şi ţiganii sunt în 2 confesiuni şi fie-care confesiune îşi are biserica şi şcoala sa. — Confesiunea gr. ort. e în maioritate covârşitoare, numărând cam 230 familii înţelegând şi ţiganii, cari partea cea mai mare se ţin de biserica gr. ort. In general zis, comuna Cincul-mare e bine situată, deşi locuitorii aproape toţi să ocupă cu economia de câmp şi de vite — cu escepţia câtor-va Saşi cari să ocupă şi cu măestrii, — deoarece hotarul cuprinde un teritor foarte mare faţă de numărul locuitorilor. — Românii, cari partea cea mai mare sunt veniţi din alte comune şi aşezaţi sau prin căsătorie, sau pe altă cale, nu se pot numi moşieri mari, dar cu toate acestea prin diliginţă au ajuns la stare materială mai bunicică, favorizându-i împrejurarea, că Saşii neputându-se măsura cu ei în diliginţă, sunt siliţi a le pune la dispoziţie pământ de lucru în parte sau în arândă sub condiţiuni foarte favorabile.

E mirare deci ca un popor, care trăeşte în nişte împrejurări atât de favorabile să fie taxat din partea conlocuitorilor streini de incult şi nedisciplinat, ba încă aceste aserţiuni să fie recunoscute şi din partea alor săi şi arătate şi prin fapte. — Cui i-se poate atribui însă cauza? Poporului?

Noi credem, ba îndrăznim să afirmăm că nu poporul e vinovat, ci conducătorii, cari sau nu sunt în stare, sau nu voesc a face nimic pentru popor spre al spăla de rugina slugărniciei, egoizmului şi materialismului.

Că să arată din când în când, câte un corb alb cu dor de a face ceva lucru bun, prin ce să deschidă calea spre progres, sunt numai întâmplări rari, căci cât de idealist şi însufleţit să fie cine-va, în curând să descurajează văzându-se nu numai nesprijinit, dar din contră huiduit şi silit, — sau să se acomodeze împrejurărilor, — sau să se izoleze cu totul de contrari.

O întâmplare a fost *înfiinţarea reuniunei de înmormântare*, care la îndemnul câtorva tineri, cari au petrecut o parte din tinereţe prin România şi însufleţiţi de faptele altora, au voit să facă şi între ai lor un lucru bun, dar care azi după al treilea an de existenţă abia să mai susţine din lipsa de membrii.

Un alt moment de însufleţire a fost în vara anului trecut, când câţi-va doritori de progres au pus bază înfiinţării unei *Societăţi de lectură* împreunată cu formarea unei biblioteci poporale, care până azi nu şi-a început activitatea, parte că statutele încă n'au sosit provăzute cu aprobarea, parte că nimenea din cei chemaţi a o sprijini, nu urgează începerea activităţii. — Despre aceea că există şi un institut de credit sub numele *„Armonia"*, care să bucură de viitor în butul tuturor uneltirilor contrare, nici nu să poate aminti ca laudă a Cincanilor, deoarece acest institut s'a înfiinţat cu concursul străinilor, iar din Cinc s'au aflat numai foarte puţini sprijinitori şi mai mulţi contrari, deşi ar fi putut fi alcătuit numai din acţionari din Cinc. — Insă ce poţi să aştepţi dela popor, când preotul gr. ort., care materialminte e foarte bine situat, a sfătuit pe cei ce ar fi dorit a lua parte, ca să nu-şi

·ncredinţeze banii unor astfel de persoane, ·n care dânsul nu are nici o încredere.

E drept că după un an de activitate institutul s'a văzut silit aş mări capitalul social prin o nouă emisiune de acţii, la care chiar şi cei mai mari contrari sau îmbulzit a se face acţionari, fără de a şti încă cu ce gând, — ori că s'au convins în onestitatea, celor încredinţaţi cu conducerea, ori că voiesc a fi şi aici un *cuiul lui Pep·lea.* Acestea toate ni le va descoperi viitorul, — care ni se arată cam posomorât.

Credeau mulţi oameni de bine, ca prin *alegerea capelanului*, să vor aduce treburile în ogaşia cea adevărată, dar după cum s'a făcut alegerea, e puţină speranţă de îndreptare, deoarece a învins partida, care nu să poate lăuda cu nimic.

Nu voim să amintim de persoana aleasă, care poate ar fi în stare a aduce unele reforme de îmbunătăţire, dar fiind-că e încunjurat numai de duşmanii progresului, cari de pe acum se laudă că vor sfărma pe toţi cei ce nu sunt cu ei, îi va fi imposibil a despreţui pe cei ce cu forţa iau ajutat de a reuşit alegerea, — deşi ceilalţi 2 candidaţi erau mai bine cualificaţi şi şi mai competenţi la acest oficiu.

Preotul Mihu, care 'şi ocupă acest oficiu din anul 1895, puţin s'a bucurat de el, fiind cuprins de un morb de piept, care de aproape 3 ani atât l'a slăbit, încât parochia e administrată de preoţi din comunele vecine. Simţindu-şi neputinţa, a cerut dela V. Conzistor în conţelegere cu comitetul parochial permisiunea de aşi alege capelan, care cerere s'a rezolvat, dar nu pe voia preotului de aşi lua capelan ad personam, ci să fie ales cu drept de succesiune.

Indată după rezultatul acesta, s'a prezentat în comună tânărul George Coanta, născut în comuna Comăna inf.. care funcţiona ca înv. în Bârghiş şi s'a alipit de partida preotului. Că în popor s'a svonit şi aceia, că preotul ar fi făcut legătură strânsă cu respectivul tânăr, nu putem afirma, făr o credem de posibil, după ce a stăruit cu atâta silă, că numai şi numai acela să fie ales şi după ce s'a folosit timp de aproape 5 luni de toate mijloacele permise şi nepermise pentru ajungerea scopului său.

La acest oficiu au mai competat şi Nicolau Şoneriu de origine din comună, dar născut în Braşov, unde tatăl său funcţiona ca înv., precum şi Aurel Muntean din Merghindeal, ambii cu cualificaţie f. bună, cu purtare esemplară, cu trecut nepătat şi provăzuţi şi cu însuşirile, de cari ar fi fost lipsă capelanului din Cinc, adecă posedau limbile maghiară şi germană, cari sunt indispenzabile unui ales al poporului, care trebue să-l reprezinte în faţa străinilor.

Durere însă, că deoarece aceşti doi nu sau putut măsura în puteri cu aderenţii celui dintâi, la alegere au fost minorizaţi, ba Aurel Muntean, n'a primit nici un vot, ci din cele 196 voturi prezente a întrunit George Coanta 120 voturi, Nicolau Şoneriu 75, iar unul care în chestia aceasta a jucat rolul cel mai mârşav n'a votat, ca să nu se strice — cu cel ales. —

E drept că partida rămasă în minoritate a protestat contra alegerei şi din motivele aduse în protest e speranţă că alegerea nu va fi întărită. Pentru aceea ne punem toată încrederea în Veneratul Consistor, care cu părinţască dragoste şi imparţial ne va rezolva cauza, căci n'am dori să fim siliţi a da publicităţii motivele aduse în protest.

Doritorii de înaintare.

Dela fraţii din America.

Darea de samă anuală a „Uniunei societăţilor române de ajutorare din America".

Homestead Pa De emvrie 19'6.

Inainte de aceasta cu vreo câţiva ani s'a început emigrarea Românilor în America. Românii supuşi lipsei în ţeara lor mumă au început a'şi părăsi vetrele străbune, fraţi, părinţi, rudenii şi pe iubiţii lor. emigrând în America (lumea nouă supranumită). La început Românii emigraţi pe acest pământ străin erau supuşi multor greutăţi, din cauza înstrăinărei, neavând preteni cari să le dea mână de ajutor la cas de neputinţă. Mai târziu au început a se grupa, consolida, formând societăţi Româneşti de ajutorare. Aceste societăţi al căror număr de prezent este 18 şi sunt prin diferite oraşe din Statele Unite din America, aduc mult bine membrilor lor sprijinindui cu mijloace materiale în casuri de boală şi nenorocire.

Eară la cas când un membru moare, societatea unde a fost membru se îngrijeşte a'i face o înmormântare cuvenită unui Creştin.

Observându-se în ele erori cari sunt contra binelui membrilor, (câteva) Societăţile au hotărît a se ocupa mai serios cu starea lucrului, convocând o adunare pe ziua de 4 Iulie 1906 în Homestead Pa, în care s'a constituit aşa numita „Uniunea soçietăţilor române din America".

Conform hotărîrei luate la 4 Iulie, Presidiul substitut a convocat o adunare (convenţie) pe ziua de 25 Nov. 1906, care a decurs conform procesului verbal în modul următor:

La oarele 2 p. m. de faţă fiind comitetul şi un mare număr dintre membrii Societăţei „*Invierea*", din Martin's Ferry O., apoi d-nii: Nicolae Mitarcă, Vasile Vladuţiu, George Coman, Ioan Varga, Nicolae Barbul, Dumitru Spurnic, Ioan Popaiovu representanţi ai societăţei „*Vulturul*" din Homestead Pa. Filimon Holom representant al societăţei „*Transilvaniana*" din Indiana Harbor Indiana având şi plenipotenţia din partea societăţei „*Bănăţeana*" din „Philadelphia Pa — preşedintele N. Barbul declară convenţia deschisă şi prin o frumoasă vorbire face cunoscută însemnătatea zilei. Ca funcţionari temporari au fost aleşi N. Barbul preşedinte, şi Ioan Popoiovu secretariu.

Secretarul ceteşte raportul despre activitatea Uniunei până în prezent.

Luna August. Uniunea societăţilor Române din America s'a fondat la 10 August 1906, de societăţile Române „Invierea" din Martin's Ferry O şi „Vulturul" din Homestead Pa.

Societatea „Invierea" a solvit suma de 16·05 dollari ca taxe de înscriere şi lunare pentru 107 membri.

Societatea „Vulturul" 12 dollari taxe de înscriere şi lunare pentru 80 membri.

Luna Septemvrie. Societatea „Invierea" a solvit suma de 7·25 dol. taxe de înscriere pentru 13 membri noi şi taxe lunare pentru 119 membri.

Soc. „Vulturul" 4 30 dol. taxe de înscriere pentru 3 membri noi, şi taxe lunare pentru 80 membri. Societatea „Transilvaniana" a solvit suma de 7·50 dol. taxe de înscriere şi lunare pentru 50 membri.

Luna Octomvrie. Societatea „Invierea a solvit suma de 7·70 taxe de înscriere pentru 12 membri şi taxe lunare pentru 130 membri.

Societatea „Vulturul" 4·40 taxe de înscriere pentru 8 membri noi şi taxe lunare pentru 72 membri. Societatea „Transilvania" a solvit 2·90 taxe de înscriere pentru 3 membri noi şi taxe lunare pentru 52 membri. Societatea „Dacia Traiană" Newark O. şi-a înscris membrii în Uniune 66 la număr, pentru care a solvit taxe de înscriere şi lunare suma de 9·90. Sau făcut următoarele donaţiuni la fondul Uniunei: Ioan Popaiovu a donat 3·45, George Coman 1·95 dollari, Nicolae Mitarca 80 centi Vasilie Vladuţu 98 centi, Alexandru de Bacilă 5 doll., Filimon Holom 3 dol., Augustin Sisea 2, dol. Societatea „Vulturul" 3·05 dollari. Venitele în total dau suma de 92·23 dolari.

Spese. Sau tipărit 500 bucăţi certificate de bolnavi, pentru cari s'a plătit. 6·50. 500 bucăţi bilete de transferare 4. Expedarea lor la Societăţi 80 cent. 100 copii din „Proces Verbal" 4·50, s'a spesat pentru corespondenţii 3·05. S'au procurat: protocoale pentru „Uniune", protocol pentru convenţii 3·45, un registru al membrilor 1·95 dolari, protocol pentru cotisaţii —·80, protocol pentru încasări 2 dol. o cutie pentru păstrarea lor 98 cent.

Averea totală a Uniunei e de 73·38 dollari.

(Va urma.)

ULTIME STIRI.

Fiume. 7 Februarie. Erĭ noaptea pe la orele 2, s'a declarat un groaznic incendiu la marele elevator, proprietatea căilor ferate ungare. A fost distrusă complect toată clădirea. In elevator se găsiau 300—400 vagoane cu grâu şi săcară, multe vagoane cu zahăr, precum şi o mare cantitate de alte mărfurĭ. Focul era atât de puternic, încât flacărele se vedeau pe o distanţă enormă. Săcara arde şi acum. Elevatorul a fost zidit acum 15 anĭ şi a costat un milion şi jumătate de fiorinĭ. Pagubele se evaluează aproximativ la 3 milioane.

Karloviţ. 7 Februarie. Patriarhul Brancovicĭ a adresat congresului eclesiastic o scrisoare protestând cu energie contra acuzaţiunilor ce i-s'au adus şi declarând că consideră deciziunile congresului ilegale.

Viena. 7 Februarie. Alegerile pentru camera vieneză se vor face la începutul lunei Maiŭ. Intre socialdemocraţii germanĭ şi cehĭ din Viena, a isbucnit un grav conflict.

Infiorătorul cutremur de pământ din Yamaica (America).

Nouă amănunte, 2.000 morţi şi răniţi, 5 milioane dolari pagube numai în Kingston, capitala Yamaicei.

Cleveland, Ohio, U. S. A. Ian. 1907.

După cum se ştie, în noaptea de 14 Ianuarie la ora 2, cutremurul a isbucnit în frumoasa insulă Jamaica de pe oceanul Pacific. Groasnicul cutremur, s'a repetat din nou în nenumărate rânduri în 15—17 şi 20 Ianuarie tot cu aceiaş forţă sismică supramajoră. Iată ce spun cei care au fost la faţa locului, şi care au fost aduşi cu vapoarele societăţi de navigaţiune Hamburg—American, pe pământul american al statelor Unite:

Cutremurul s'a ivit de odată la ora 2 noaptea în 14 Ianuarie şi cât a durat. nime nu poate şti în acea mare şi grozavă învălmăşală, decât aparatele sismice din New-Jork şi Waschington. La ora 2 şi 15 m. frumoasa capitală era o ruină. Locuitorii cei mai mulţi, fiind surprinşi în timpul somnului, au fost îngropaţi subt ruine, asemenea şi cei de pe străzi. Inmediat a isbucnit incendiul de prin toate enormele mormane de ruine. Causa a fost, că ţevile de prin pământ, care sunt conducte de gas aerian pentru lumină, s'au frânt din causa scormonirei pământului. Gasul venind în atingere cu focurile de prin stabilimente, s'a produs un groasnic incendiu, care ardea ca un Vulcan. Cu viaţa au scăpat numai aceia care în acest timp se aflau prin pieţele publice, sau pe câmp.

Iată ce raportează Ambasadorul din Washington la Kingston preşedintelui Statelor Unite T. Rosevelt:

„Sire! La ora 2 timpul central (în America timpul e măsurat în trei feluri: timpul din New. Jork, timpul după soare, şi căile ferate. Acesta e central) mă întorceam dela club. In piaţa sf. Iosif trăsura mi se răsturna cu vizitiul, caii îşi frânseră picioarele, câteva minute am fost nedumerit. După aceia văzând ceiace sau petrecut, în marele întunerec, care s'a produs întro secundă, mam ridicat pe trăsură, şi priveam în jurul meu. Era un spectacol demn de văzut, dar fioros tot odată; caii mei, trăsura şi visitiul asvârliţi la o distanţă de 10 picioare. — era îngropat în pământ, asemenea trăsura cu roatele din dreapta, şi tot asemenea calul din această parte, şi picioarele celui din stânga.

Din feerica lumină, ce era în oraş, a rămas un groasnic întunerec. In timpul cutremurului nu se auzeau de cât pocnituri, şi dărâmături înfundate, cum şi surdul sunet al locului ce se scufunda, şi se ridica în unele locuri.

Inmediat după încetarea mişcărei sismice (a cutremurului) s'a umplut văzduhul de ţipete şi chiote sfăşietoare, cerând ajutor. Dar cine era să vie în ajutor, când fiecare deabea putea să se scape pe sine şi când nime nu putea găsi scăpare şi linişte nicăiri. Tot atunci a năvălit şi apa în valuri enorme prin văgăunile şi prăpăstiile create întro secundă de puternicele sguduituri. Am stat pe trăsura mea, care era răsturnată, până la ora 7 a. m. Din ce se lumina, spectacolul era mai teribil.

Sire! Ceia ce mi s'a presentat ochilor, era mai teribil ca catastrofa de la Sant Francisco. Groaza şi temerea că cutremurul se va repeta nu mă lăsa să plec a da ajutor nenorociţilor, care se svârcoleau a se desgropa din ruinele şi pământul cu care erau acoperiţi. Oameni, femei şi copii, se vedeau îngropaţi, unii până la genunchi, alţi până la brâu, alţi mai mult. Apoi animalele, care produceau un urlet infernal, tocmai ca în timpul nimicirei lumei. Acest urlet se amesteca cu al omenirei nenorocite, care ridicându-se spre cer, părea a blestema chiar providenţa, care stătea nepăsătoare în faţa acestei catastrofe. Petrile ar fi trebuit să se emoţioneze la vederea mamelor, cari voiau a se salva cu copilaşii la pept strânşi de pământul şi dărâmăturile clădirilor.

Bărbaţi şi femei goale, cu copii şi singure, îndată ce eşiau din ruine alergau de spaima morţei fără să ştie unde, şi cădeau din nou în alte prăpăstii. De notat mai e şi gerul, care era teribil. Firele telegrafice şi telefonice, împreună cu stâlpii erau îngropate, unii stâlpi erau îngropaţi cu vârful în jos, ear cu capul cel gros în sus deasupra pământului. In usinele electrice s'au produs explosii, care au consumat prin foc vagoanele complectamente depe străzi şi din depouri. Focul s'a transmis pe sârme în toate localurile, până unde ele nu au fost întrerupte. Cărămizile şi bucăţile de fer clocoteau printre victimele moarte şi vii, din cauza curentului electric din ruine.

Dar, Sire, îmi e imposibil să descriu ceia ce s'a petrecut înaintea ochilor mei. Numai o fiinţă supra naturală sau un aparat electro-fono-stenografic, ar fi putut reproduce acele scene şi vederi, dar o minte omenească nu. Se vor scrie mii de articole chiar şi după zeci de ani, despre aceasta catastrofă, dar întregul adevăr nici odată nu va fi cunoscut.

Milionari şi săraci se luptau pentru a se salva. Aci nu mai era vorba de diferinţă de rang său ruşine din causa corpurilor goale. Din cei scăpaţi, unii blestemau alţii făceau rugăciuni. Linii ferate nu mai există.

— Acest raport este semnat de *Gow. Swelten Ham*, representantul Statelor unite în Jamaica. Tot în aceşti termini a fost avizat şi secretarul de stat din Washington de Admiralul Dawis care după ameazi a luat măsuri de a transportat pe vapoare atât pe consul cât şi pe cei câţi a putut.

Tot după ameazi a sosit o mică flotă, între care erau şi câteva vapoare de poştă (toate acestea erau germane). Baccon comandantul vaporului de poştă german a fost primul care a adus vestea în New. Jork, ear de aci la Casa Albă. Mercuri d-na Carnegie sa dus la locul sinistrului cu mai multe dame din înalta societate, pentru a distribui ajutoare la nenorociţi. Pe insulă sau instalat staţiuni Cablegramice cu ajutorul vapoarelor.

Vă comunic aici ultima cablegramă, trimeasă vice-preşedintelui din Washigton, de vice consulul din Jamaica, care e publicată în oficiosul „The Unit ed States press":

Morţi sau răniţi dar toţi perduţ 2,000. Pagube în valoare macsimă de 5 milioane dolari (25 milioane kor.) în Kingston. Nu se cunosc însă pagubele în provincie.

La timp vom da amănunte.

Axente Germany-Drăguşiŭ.

Bibliografie.

D-l Ioan Genţ protopop gr. cat. în Oradea mare a edat Tomul II din »**Cuvântări bisericeşti**« de Massillon (Episcop de Clermont şi membru al Academiei franceze) pe care l'a tradus din originalul francez. Volumul acesta preţios este tipărit pe hârtie fină, are 304 pagini şi costă 3 cor. 40 bani. Cuprinsul e nrmătorul: Prefaţă la tomul II. — Notiţe despre Bossuet, Bourdaloue şi Massillon. — Vorbirea lui Bossuet, Bourdaloue şi Masillon: despre nepocăinţa finală. — Dumineca Vameşului şi a Farizeului. — Despre respectul uman. — A treia zi de Paşti. Despre încrederea oarbă. — Dumineca a patra după Paşti. — Despre recăderea în păcat. — Dumineca a şeaptea după Rusalii. Despre calumnie. — Dumineca a opta după Rusalii. Despre elemozină. — Dumineca 14 după Rusalii. Despre numărul mic al celor aleşi — Dumineca 17 după Rusalii. Despre rugăciune. — Dumineca 19 după Rusalii Despre iertarea vătămărilor. — Dumineca 20 după Rusalii. Despre moarte. Dumineca 21 după Rusalii. Despre Cuvântul lui Dumnezeu. Dumineca 22 după Rusalii. Despre Avutul osândit. Dumineca 24 după Rusalii. Despre moartea păcătosului şi a dreptului. — Sărbătoarea schimbărei la faţă a Domnului nostru Isus Christos. — Sărbătoarea naşterii Preacuratei Vergurei Maria. Despre pedecile ce le opune amoarea proprie graţiei. — Sărbătoarea Naşterii Domnului nostru Isus Christos. Despre pacea ce a adus'o Isus oamenilor. — Despre dingitatea înaltă a statului preoţesc. — Despre nepocăinţa finală de Bossuet. — Despre nepocăinţa finală de Bourdalouse.

Producţiuni şi petreceri.

Petrecerea din Dârstele Braşovului. Mult stimate domnule Redactor! Permiteţi-mi ca în coloanele preţuitei „Gazete“ ce binevoiţi a redigia şirurile următoare, să fac o dare de samă despre producţiunea declamatorică-muzicală, care s'a săvârşit în comuna nostră Dârstele-Braşovului, în sara de Bobotează 6(19) Ianuarie a. c.

Pe la oarele 7 deja sala cea mare a berăriei „Czell“ era tixită de poporeni de ai noştri, printre cari cu plăcere am constatat, că şi familiile germane şi maghiare din loc au luat parte în număr considerabil. Şi dacă din cauza zăpezii mari n'ar fi fost circulaţiunea tramvaiului sistată, de bună-samă puteam vedea oaspeţi bine primiţt si din Săcele şi din Braşov. La oarele $7^1/_2$ cortina se ridică şi să începe esecutarea programului, care a fost următoarele:

1. „Sună buciumul de-alarmă“ chor bărb. de Simionescu. 2. „La oglindă“ de G. Coşbuc, declamată de Valeria Buţu. 3. „Trecui valea“, chor mixt de I. Murăşan. 4. „Caii ţiganului“ de T. Speranţă, declamată de Dumitru Milu. 5. „Pîc, pîc, pîc“, chor mixt de I. Vidu. 6. „Marinarul beţiv“, monolog de ***. 7. „Hora“, chor mixt de Georgescu. 8. „Cinel-Cinel“ teatru de V. Alexandri, în care rolurile s'au reprezentat în chipul următor: Boierul Sandu învăţătorul D. Mărtin; Smaranda Sevastia Aldulea; Tincuţa, Ana T. Moldovan; Florica, Maria C. Irimie; Graur, Ştefan Muscalu. Ţărani şi ţărance îmbrăcaţi în costum naţional. 9. „Ioan Păpuşarul“, canţoneta comică de V. Alexandri, reprezentată de Nicolae Bârsan.

Toate punctele din program au fost bine şi cu multă pricepere ezecutate. In special corurile mixte sub conducerea dexteră a d-lui învăţător G. *Iordache*, — care a dovedit, că să pricepe foarte bine în ale muzicei — au succes peste toată aşteptarea, încât la inzistenţa publicului au trebuit bisate. Dirigiarea şi ezecutarea acestor două cântece a pus în uimire pe străinii cari erau de faţă, şi cari ştiu apreţia după merit cântările corale executate de poporeni.

Onoare şi stimă se cuvine unui astfel de învăţător, care n'a pregetat, şi cu drag a jertfit şi timp şi osteneală, — ba chiar şi jertfe materiale în interesul bine priceput al cauzei. Publicul asistent l'a şi răsplătit atât pe dânsul cât şi pe bravii săi corişti şi coriste cu furtunoase aplauze.

Declamaţiunile încă au fost executate dostul de bine. Piesa teatrală în care rolurile principale au fost reprezentate prin învăţătorul Daniil Mărtin şi poporenii Ştefan Muscalu şi Mar. C. Irimie, a plăcut foarte mult şi atât aceste persoane, cât şi cele care au avut roluri mai secundare au dat dovadă, că deşi diletanţi de ocaziune, dar totuşi sau achitat în mod vrednic de laudă de rolul ce l'a luat asupră-şi. Abia au mai putut înceta aplauzele.

Mult haz a făcut apoi d-l Nicolae Bârsan, cu păpuşile din canţonetă. Şi dânsul a dovedit, că este tare dibaci în cele comice ca şi în cele serioase. Am mai avut noi ocaziune a-l vedea ca diletant priceput şi tot aşa furtunoase aplause a secerat acum ca şi altă dată. După producţiune s'a încins o horă mândră şi frumoasă — de 'ţi era drag s'o priveşti, în urma căreia s'a înşiruit apoi celelalte jocuri între cari şi „Căluşerul“ şi astfel în deplină voie bună şi încântaţi de cele văzute şi auzite poporenii şi-au petrecut cât se poate de bine până în zorile zilei următoare, ducând fie-care cu sine cele mai plăcute aduceri aminte.

Rezultatul material al producţiunei încă a fost foarte frumos. Din venitul brut de cor. 238 90 subtrăgându-se spesele cu cor. 158·90 a rezultat un venit curat de 80 coroane, care s'a predat la cassa biser. gr. or. din loc. In venitul brut arătat mai sus vin a se socoti şi următoarele suprasolviri: d-nul Dumitru D. Voina şi fraţii lei 10, par. Ioan Broşu 2 cor., d-na Otroban 1 cor., d-nul Kreutzer 1 cor., d-nul Zeidner 1 cor., cărora şi pe această cale le esprim cea mai călduroasă mulţămită. Dârstele-Braşovului, în 16 Ianuarie 1907. Cu distinsă stimă *Ioan Broşu*, paroch gr. or.

*

Petrecerea studenţilor români din Braşov. Studenţii de la gimnaziul superior gr. or. român din Braşov invită la petrecerea cu dans, care se va ţinea în sala »Redutei« în ziua de 29 Ianuarie st. v. (11 Febr. n.) sub patronagiul d-nei Elena I. Sabadeanu. Venitul curat e destinat pentru »*Masa studenţilor*« români din Braşov. Inceputul petrecerii la oarele 8 seara. Preţul de intrare 2 cor., balcon 3 cor. Contribuiri peste taxă şi oferte marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor publica.

Tinerimea română de pe Tocile (Braşov-Scheiu) invită la serata muzicală-teatrală împreunată cu dans, ce o va aranja Sâmbătă în 10(23) Februarie a. c. 1907 în sala hotelului »Central« nr. 1. Inceputul la 8 oare seara. Corurile se dirigează de d-l Romulus *Ardelean*, învăţător. Intrarea de persoană 1 cor. 20 b. Venitul curat este destinat pentru renovarea picturei din lăuntrul bisericei sf. Treimi de pe Tocile. Suprasolvirile şi ofertele benevole se primesc cu mulţămită şi se vor publica pe cale ziaristică. Bilete de vânzare se pot căpăta la d-l D. Pop, zaraf şi seara la cassă.

Programul seratei: 1. a) »Marşul Dorobanţilor«, cor bărbătesc de St. Paulian. b) »Taci bărbate« cor mixt, de I. Vidu (solo de sopran şi tenor). c) »Toate fetele se duc« cor mixt de P. Ciorogaru. 2. Teatru: I. „*Rămăşagul*“. Proverb cu cântece într'un act de V. Alexandri, jucată de d-şoarele Aneta Lungu. Maria Cati şi d-nii Vasilie Furnică, D. Gămulea. II. »*Nevasta rea*« scenetă de ***. III. »*Scara mâţei*«. Operă într'un act de V. Alexandri jucată de d-nii D. Gârneţ, N. Ghirincea, d-şoara M. Pricu. După teatru urmează dans.

Producţiune şi petrecere în Feldioara Reuniunea femeilor române în frunte cu corul învăţătoresc din Feldioara invită la producţiunea teatrală-muzicală împreunată cu dans, ce se va aranja Duminecă în 28 Ianuarie (10 Febr.) 1907 în sala hotelului comunal din loc. Inceputul la $6^1/_2$ oare seara. Preţul de intrare: Locul I. (de persoană) 1 cor. 50 bani. Locul II. 1 cor. Locul III. 60 b. Venitul curat este destinat în favorul »Fondului reuniunei femeilor române« pentru înfrumseţarea bisericei gr. or. române din loc. Contribuirile peste taxă şi ofertele marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor publica.

Mulţumire publică.

(Urmare.)

III. Lista comitetului reuniunei femeilor române din Braşovul-vechiu.

Preşbitera Maria Ios. Maximilian 10 cor. Elena D. Căpăţînă 10 cor. Ana Marie 10 cor. Reveica Jaliu 5 cor. Marina I. Balea 4 cor. Floarea Coleşa 4 cor. Dobra Oprea 4 cor. Ana Şerban 2 cor. Maria I. Bârsan 4 cor. Maria Grecu 4 cor. Dumitru Jaliu secret. reun. 2 cor.

Dela Elena N. Balea 2 cor., Elena I. Cojocar 1 cor. Ana Lupu 1 cor. Suma totală 63 cor. Venitul resultat dela petrecerea din iarna trecută a reuniunei femeilor române din Braşovul-vechiu, în sumă de 123 cor.

Lista IV a comitetului şi epitropiei parochiale:

Iosif Maximilian par. 5 cor. Dumitru Grecu epitr. 2 cor. Ioan Balea epitr. 3 cor. George Perşinariu epitr. 2 cor. Ioan Puiu 2 cor. Nicolae Toma not. 2 cor. Mihail Sincan 2 cor. Radu Rogozea 2 cor. George Şerban 2 cor. Nicolae Duşa 4 cor. Nicolae Cârstea 2 cor. George Puiu 5 cor. George Sîrbu 2 cor. Vasile Şerban 2 cor. George Sandu 2 cor. George Toma 2 cor. Const. Jaliu 2 cor. Ioan Prişcu 2 cor. Ioan Oprea 2 cor. Dumitru Negură 2 cor. Const. Ghimbăşan 2 cor. Nicolae Marica 4 cor. Dumitru Noian 2 cor. Nicolae Petrişor 2 cor. George Creţiu 2 cor. Ioan Barbu 2 cor. Dumitru Aldea 2 cor. Ioan Lupu 2 cor. Ioan Puiu 2 cor. Ioan Jinga 2 cor. Ioan Cathi 2 cor. Dumitru Popa jun. 2 cor. Ioan Bârsan Pipu 2 cor. Dela Iancu G. Coliban măsar în scheiu 3 cor. Suma totală 82 cor.

Lista V-a din parochie:

Vasilie Puiu 1 cor. Ioan Foril 40 fil. George Cojocar jun. 40 fil. George Ţirea 1 cor. Paraschiva Puiu 1 cor. Ioan Brunduşoiu jun. 1 cor. Vasilie Grecu 2 cor. George Crăciun jun. 60 fil. Dumitru Ardelean 20 fil. Ioan Duşa 40 fil. Constandin Prişcu sen. 1 cor. Ioan Comşescu (din Azuga) 1 cor. Constantin Perşinar 1 cor. Ioan Constandin 30 fil. George Crăciun 1 cor. Ioan Bucşa 1 cor; George Bucşa 1 cor. Ioan Rusu 1 cor. George Bucşa 40 fil. Ioan Grecu 40 fil. George Jinga 40 fil. Ioan Suci 40 fil. Toma Moarcăş 40 fil. Vasilie Toni jun. 40 fil. Nicolae Prişcu 1 cor. Maria Cârstea 1 cor. Ioan Irimie 30 fil. Dumitru Vlădărean 50 fil. Văd. Paraschiva Ienea 40 fil. Văd. Elena Nęgulici 60 fil. Dumitru Cârstea 60 fil. George Puiu 40 fil. Ioan Brunduşoiu 40 fil. Paraschiva Dobri 30 fil. Constantin Brunduşoiu 60 fil. George Negulici 50 fil. Ioan Sîrbu 40 fil. George Samoilă 60 fil. Constantin Ferar 40 fil. Ioan Negulici 1 cor. Nicolae Vlădărean 1 cor. Elena Ferar 1 cor. George Achim 1 cor. Nicolae Crăciun 1 cor. George Foril 1 cor. George Perşenar 1 cor. Suma totală 25 cor. 70 fil.

(Va urma.)

ECONOMIA.

Negoţul cu ouă.

(Continuare).

La stricarea ouălor contribue în prima linie aerul, care străbate prin porii sau găuricile coajei şi astfel sileşte apoi albuşul ca să evaporeze, iar în locul aceluia străbătând aerul, acesta face ca în cele din urmă să se strice oul întreg. De aceea neguţătorii de ouă le şi împachetează cât se poate mai bine, numai ca să nu vină în atingere cu aerul.

In timpul din urmă ouăle au început a să plăti cu mult mai bine ca în trecut. Scumpirea aceasta a ouălor provine de o parte de acolo, că oraşele mai mari au lipsă pe fiecare zi de sumedenie de ouă, de altă parte, pentru-că până acum ouăle încă nu se pot falsifica ca celelalte mijloace de nutrire, bunăoară ca făina, cafeaua ş. a., ci trebue să se cumpere în starea lor naturală.

Intre ţările, cari cumpără mai multe ouă să numără în locul dintâiu Anglia. Englezii nu întrebuinţează ouăle numai în mâncări şi aluaturi, dar ei le mai întrebuinţează chiar şi în beuturile de thea. De aceea apoi ei, pe lângă producţiunea lor proprie de ouă, trebue să mai cumpere încă şi de prin alte ţări. Intre acestea locul cel dintâiu l-a ocupat până acum Francia.

In anul 1884, Anglia a importat (cumpărat) ouă în preţ de 3 milioane lire engleze sau 70 milioane de coroane; în anul 1901 a importat de $3^1/_2$ milioane lire engleze sau 85 milioane de coroane, iar astăzi impoartă ouă în preţ de peste 4 milioane lire engleze sau 115 milioane de coroane.

La importul acesta Rusia contribue cu a cincea parte sau cu 1700 milioane de ouă, pe cari în parte le transportează în Germania. Rusia nu esportează ouăle aşa întregi, ca celelalte state, ci le sparge de coaje şi astfel le adună apoi în anumite vase de tinichea (pleu), în cari nu poate străbate aerul şi aşa le transportează şi le vând mai cu samă la turtari şi la alţi neguţători de zaharicale. Uneori la ouă se desparte albuşul de gălbinuş şi numai după aceea se transportează la locul destinaţiunei lor. Aceasta se face mai cu samă şi din acel punct de vedere, fiind-că ouăle din Rusia de regulă sunt mai mici ca ale noastre.

După Rusia, cu cel mai mare import de ouă în Anglia, urmează republica franceză. Importul acesteia se face mai uşor, de oare-ce e şi mai aproape de ea, Cu totul Francia esportează ouă proaspete în Anglia cam de 10 miloane de coroane sau 300 milioane de bucăţi. La importul acesta se mai socotesc şi ouăle italiene, cari trec în drumul lor de pe uscat prin Francia.

(Va urma).

„Călindarul Plugarului“

A apărut în editura tipografiei A. Mureşianu din Braşov **„Călindarul Plugarului“ pe 1907.**

Cu apariţiunea lui pe 1907 *„Călindarul Plugarului“* întră în al 15-lea an al existenţei sale, ediţia de faţă este deci o ediţie aniversară ceea-ce se înfăţişază printr'o învălitoare cu un desemn, tipărită în patru colori.

Convins fiind că cetitorii acestui călindar îi vor face şi de rândul acesta o bună şi caldă primire, începând de la ţăranul nostru până la fruntaşul de la oraş, nu le vom înşira multe vorbe, ci îi vom invita cu frăţască dragoste să-l cumpere, să-l citească şi să-l răspândească, ca pe un călindar de care nimănuia până acuma încă nu i a părut rău că a dat pentru el puţinii bani ce costă.

Călindarul Plugarului costă 40 bani (fileri) esemplarul plus porto postal de 10 bani.

Abonaţilor ziarului nostru, cari voesc să aibă călindarul, li-se vor trimite cu preţul de 40 bani franco. Vânzătorii cari vor desface mai multe exemplare de-odată primesc rabatul cuvenit.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu**

Redactor respons. interim.: **Victor Branisce**

„LIPOVANA“, institut de credit şi economii în Lipova.

CONVOCARE.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii „LIPOVANA“, societate pe acţii să învită la a

XIII-a adunarea generală ordinară,

ce să va ţinea în **21 Februarie n. a. c. la 10 oare a m.** în localul institutului.

Obiectele de pertractare sunt:

1. Raportul direcţiunei pe al treisprezecelea an de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Deciderea respective aprobarea bilanţului pe 1906; dare absolutorului direcţiunei şi comitetului de supraveghiere (§. 26 din statute).
4. Decidere asupra întrebuinţărei profitului curat şi fixarea dividendelor pe 1906 (§. 26 şi 46 din statute).
5. Pertractarea eventualelor propuneri (§. 26 litera *g* din statute).
6. Alegerea a 2 membrii în direcţiune cu mandat pe 6 ani — şi alor 5 membrii în comitetul de supraveghiere cu mandat pe 3 ani.

Domnii acţionari, cari voesc a participa la adunarea generală, în conformitate cu §. 16 din statute se avizează a depune le cassa institutului acţiile înainte de deschiderea adunării generale.

Lipova, în 24 Ianuarie 1907.

Ales. Mocsonyi m. p.,
preşedinte.

CONTUL BILANŢULUI.

ACTIVE:		Cor.	fil.	PASIVE:	Cor.	fil.
Cassa în numărar		12202	43	Capital	100000	—
Escompt		1011743	05	Eond de reservă	64592	13
Credite personale		34230	50	Fond de pensiuni	4968	—
Credite cambiale cu acoperire hip.		298260	32	Depuneri	1006533	65
Imprumut hipotecar		97122	–	Reescompt	251548	—
Lombard		6300	—	Dividende neridicate	70	—
Efecte		6000	—	Interese transitoare	16445	75
Mobiliar	1134·—			Cont curent	14723	—
amortizare	114·—	1020	—	Creditori	7725	44
Giro-Conto		787	84	Profit	24705	06
Cont-Curent		1648	—			
Realităţi		12283	28			
Cassa de păstrare postală		1883	52			
Debitori		7830	09			
		1491311	03		1491311	03

PROFIT ŞI PERDERI.

EŞITE:		Cor.	fil.	ÎNTRATE:		Cor.	fil.
Interese de depuneri	51157·59			Interese:			
„ „ reescompt	9776·19			de escompt	89720·37		
„ „ cont curent	539·05	61472	83	„ cred. personale	2973·98		
Spese		6503	81	„ credit. cambiale cu acop.			
Salare, chirie, porto		12709	61	hipotec.	18564·67		
Marce de prezenţă		1252	—	„ împrum. hipot.	7150·63		
Contribuţiune directă	7133·42			„ lombard	226·10		
10% dare după interese de				„ efecte	352·—	118987	75
depuneri	5115·76	12249	18	Proviziuni		18	74
Amortizare din mobiliar		114	—				
Profit		24705	06				
		119006	49			119006	49

Lipova, 31 Decembrie 1906.

Voicu Hamsea m. p.,
director executiv.

Ioan Dejenariu m. p.,
prim comptabil.

Direcţiunea:

I. Cimponeriu m. p. *Dr. A. Cioban* m. p. *V. Deheleanu* m. p. *P. Papp* m. p, *A. Ciugudean* m. p.

Confrontându-să cu cărţile principale şi auxiliare le-am aflat esacte.

Lipova, 24 Ianuarie 1907.

Comitetul de supraveghiere:

Vasile Beleş m. p., preşedinte. *Teodor Cosma* m. p. *Vasiliu Bogoiu* m. p. *George Savici* m. p. *Ştefan Bordoşiu* m. p.

Publicaţiune.

Subscrişii lăcătuşi artistici de maşine şi construcţii din Braşov au onoarea a face cunoscut On. public, că sunt constrânşi, în urma urcărei considerabile a preţurilor tuturor materialelor brute şi auxiliare, precum şi a plăţilor lucrătorilor şi a timpului redus de lucru, a se înţelege la **o urcare moderată a preţurilor.** In fiecare atelier de lucru se poate lua în vedere tariful preţurilor la ori şi care lucrare.

Cu toată stima

Brüder Schiel	Gromen Michael	Kósa Gyula	Roth Julius	Szombat Samuel
Teutsch Iulius	Horvath & Conradt	Koseriu Aurel	Schindler Ad.	Tartler Michael
Bernhardt R. Friedr.	Jurak Karl jun.	Lindner Peter	Schwecht Friedrich	Thieskes Thomas
Bernhardt R. Nachf.	Kneisel Josef	Marko Alexander	Stössel Karl	Ţinţ Nicolaus
Ferenczy Károly	Knopf Heinrich	Pavlik Josef	Székely Karl	Wagner Friedrich
Ferenczy Béla	Köpf Rudolf	Precup Eugen	Szőke István.	Widmann Alfred.

Banca Naţională a României.

Situaţiune sumară.

1906 14 Ianuarie.		1907 5 Ianuarie.	1907 13 Ianuarie.
	Activ		
108.317 065	77192065 Reser. metal. aur 82378273 / 31125000 „ Trate aur 34830000	117.474,464	117.208,273
1.289,894	Argint şi diverse monede	795.617	855,977
54.436 571	Portofoliu Român şi străin. . . .	69.735,001	62.728,162
24.077,911	*Impr. contra efec. publice 9349700 / „ „ „ în cont-corent 22262830	31.429,117	31.612.530
11.999.924	Fonduri publice	11.999,924	11.999,924
14 983,507	Efectele fondului de reservă . . .	15.931,524	15.931,524
2.914,292	Efect. fond. de amort. imob. şi mater.	3.270,121	3.270,121
5.766,603	Imobile	5 881,372	5.881,372
600,273	Mobilier şi Maşini de Imprimerie .	612,061	612,381
132 359	Cheltueli de Administraţiune . . .	22,358	36,364
82.216,390	Depozite libere	83.592,171	84.188.733
—	„ „ & provizorii . . .	373,500	373,500
18.046,184	Compturi-curente	8.891,567	12.502,018
28.187,168	Compturi de valori	18.388 466	20.466 234
352.968,141		368.397,263	367.667,113
	Pasiv		
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000.000
21.034,186	Fond de rezervă	22.697,129	22.697,129
3.105,044	Fondul amortis. imob. şi material .	3.343,012	3.343,012
234.501,450	Bilete de Bancă în circulaţiune . .	246.340 870	244.937,100
111,071	Dobânzi şi beneficii diverse . . .	50,581	127,639
82.216,390	Depozite de retras	83 592,171	84.188,733
—	„ „ „ & provizorii . .	373,500	373 500
—	Compturi curente	—	—
352.968.141		368.397,263	367.667.113

Scomptul 5%
* Dobânda 5%.

Cărbuni de lemn

în cantităţi mari

se caută spre cumpărare.

Oferte sub adresa: „Dauernder Abnehmer 2007“

primeşte:

RUDOLF MOSSE, Wien I. Seilerstätte 2.

Specialitate în piparcă.

Am onoare a recomanda On. public român depositul meu în specialităţi de Seghedin precum:

Piparcă roşie dulce.

Tărhană de ouă. Diferite calităţi şi preţuri. En gros (în mare) şi cu măruntul. Se poate căpăta cu preţuri moderate. De marfă curată şi calitate bună garantez.

Cu toată stima

Corneliu Ardelean,
Szegedin, Bold. Aszony Sugár-út 18 sz.

638,5—5.

întinereşte părul tău cu laptele de păr al lui **Grolich's** **Laptele de păr**

Laptele de păr a lui Grolich din nou ameliorat, liber de plumb

împrumută părului cărunt şi sur o coloare tinerească brună.

Laptele de păr a lui Grolich din nou ameliorat, liber de plumb,

nu se decolorează nici odată, rezultatul este sensaţional, poţi să dormi pe perină albă, fără ca să se observe o pată.

Acelaş lucru are valoare şi pentru barbă şi pentru sprâncene.

Întrebuinţarea este foarte simplă, este de ajuns o periuţă.

Laptele de păr a lui Grolich din nou ameliorat, liber de plumb,

împrumută părului roşu şi bălan o coloare deosebită brună. Coloarea este veritabilă şi resistă spălăturilor şi băilor de abur.

Laptele de păr a lui Grolich din nou ameliorat, liber de plumb,

îşi face efectul încetul cu încetul, aşa că nimeni nu bagă de seamă, şi peste câte-va zile părul străluceşte în culoare tinereţii.

Număroase scrisori de recunoştinţă sosesc zilnic, reputaţia laptelui de păr a lui Grolich nou ameliorat şi liber de plumb este atât de bine întemeiată încât recunoştinţele şi scrisorile de mulţumire sosesc din continente îndepărtate.

Laptele de păr a lui Grolich din nou ameliorat şi liber de plumb, este liber de aramă şi plumb, pentru care lucru eu garantez cu

1000 florini.

Laptele de păr a lui Grolich din nou ameliorat şi liber de plumb, a fost aprobat de staţiunea de cercetare c. r. pentru alimente din Viena şi s'a permis vânzarea.

Laptele de păr a lui Grolich din nou ameliorat şi liber de plumb este un resultat al cercetărilor moderne chemice numai să se ferească omul de imitaţii, cari de regulă conţin plumb şi aramă. Pe fie-care sticlă cu laptele de păr din nou ameliorat a lui Grolich trebue să fie vizibilă firma inventatorului precum şi marca de scutire alăturată, cu care marcă verde este pecetluită fie-care sticlă.

Expediţiă de sticle cu câte 1 şi 2 fl. (Porto deosebit) se face de către Laboratorul chemic cosmetic „la Ingerul alb“ a lui

JOHANN GROLICH, Brünn.

In BRAŞOV se capătă la: **Victor Klein** farmacia la „Coroana de aur“, **Ferd Jekelius** farmacia la „Speranţa“, **Teutsch & Tartler** Droguist la „Soare“ Strada Vămei 9, **Lang & Theil** Droguist.

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. **Vindecă şi învioréză**

Nu e mijloc secret. **pe lângă garanţie.**

Deosebită atenţiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă şi foloseşte contra: durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, împedecarea circulaţiunei sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, audul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mâni şi la picióre, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui şi multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din tóte părţile lumii, cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte examina aceste atestate* Acel pacient. care în decurs de 45 dile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis s ése confunde cu aparatul „Volta“, de óre-ce „Ciasul-Volta“* atât în Germania cât şi în Austro-Ungaris a fost *oficios oprit,* fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat şi cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi

Preţul aparatului mare e 6 cor. folosibil la morburi, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Preţul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii şi femei de constituţie fórte slabă.

Expediţie din centru şi locul de vêndare pentru ţéră i streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./ E. colţul strada Kálmán.